

Trankebar-Mønter

(1644—1845)

samt

Mønter og Medailler

vedrørende den danske Handel

paa

Ostindien, China og Guinea

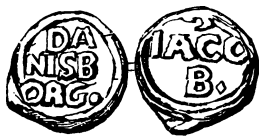
(1657—1777)

Af

Vilhelm Bergsøe

Prof., Dr. phil.

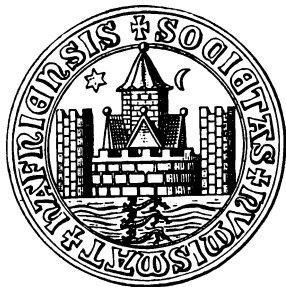
Formand for den numismatiske Forening i København

Kjøbenhavn

Fr. Bagges Bogtrykkeri

1895

venskabeligst tilegnet af Forfatteren.

Den Kolonialpolitik, der for Øjeblikket drives af de europæiske Stater, synes ogsaa i numismatisk Henseende at have gjort sin Indflydelse gjældende. Medens Kolonialmønterne tidligere laa upaaagtede hen og kun delvis optoges i vedkommende Staters Møntbeskrivelser, ere de nu Gjenstand for særlige Monografier, som søge at oprette, hvad tidligere Tider have forsømt. England, Frankrig, Holland og Portugal have i de senere Aar faaet deres Kolonialmønter beskrevne i rigt udstyrede Værker og med en Omhu, som gjør vedkommende Forfattere al mulig Ære.

Saa lille Danmark er, har det dog, i Forhold til sine Koloniers Størrelse, en meget betydelig Kolonialudmøntning, saa vel for Ost- som for Vestindien. Til denne slutter sig en Suite af Guldmønter, prægede af det fra China og Guinea hjembragte Guld. Antallet af de for Trankebar prægede Mønter beløber sig til 285, og lægges hertil de i Kjøbenhavn prægede Sølv- og Guldmønter, samt de Skuepenge og Medailler, der vedrøre vor Handel paa Ostindien og

VI

Guinea, føres Tallet op til 357, omfattende Tidsrummet fra Christian den Fjerde, der grundlagde de første danske Besiddelser i Ostindien, til Christian den Ottende, der solgte dem.

Kundskaben til vore ostindiske Kolonialmønter har hidtil været spredt og mangelfuld. Kun i et forholdsvis ringe Antal ere de optagne i det af Regeringen udgivne Pragtværk, ja det synes næsten som om man i ældre Tider, da de med stor Lethed lod sig erhverve, har ringeagtet disse smaa og uanseelige Mønter, hvis Komplettering senere har kostet den kgl. Mønt- og Medaillesamling saa megen Umage. Til Gjengjæld maa det erkjendes, at Samlingen nu besidder udmærkede Suiter, om det end skorter den paa Mønter fra Koloniens ældste Tid, særlig Christian den Fjertes.

De litteraire Oplysninger har jeg været nødt til at søge paa mange forskjellige Steder. Først og fremmest skylder jeg Rigsarkivet min bedste Tak for Tilvejebringelsen af Gouvernørlisten, og andre Forhold, vedrørende Udmøntningen i Trankebar.

Af danske litteraire Kilder har jeg benyttet:
Beskrivelsen over de danske Mynter og Medailler i den kongelige Samling. 1791.
Jørgensen, C. T. Beskrivelse over danske Mønter 1848 -- 1888.

Af beskrivende Møntauktionskataloger:
Devegge, Ole, Inspektør ved den kgl. Mønt- og Medaillesamling. II. Del. Af Chr. J. Thomsen. 1867.

VII

Frost, Hans Henrich, Forstander for det kgl. Waisenhus. 1826.

Kreber, Christoph Daniel, Generalmajor. Af Cand. theol. J. B. Sorterup. 1841.

Mohr, August Christian, Konsul i Norge. Af L. A. Læssøe. 1847.

Schubart, Carl Friderik, Bogtrykker ved det kgl. Waisenhus. 1831.

Thomsen, Christian Jürgensen, Museumsdirektør. III. Del. Af L. A. Læssøe. 1871.

Timm, Georg Friderik, Hofkleinsmed. I. Del. Af O. Devegge og C. J. Thomsen. 1831.

Af udenlandsk Literatur:

Atkins, James. The Coins and Tokens of the Possessions and Colonies of the British Empire. London. 1889.

Fonrobert, Jules. Verzeichniss von Münzen und Denkmünzen der Erdtheile Australien, Asien und Afrika. Von Adolph Weyl. Berlin. 1878.

Legras. Catalogue III. Part. Monnaies étrangères. Paris.

Leitzmann, J. Kupfer und Bleimünzen Dänemarks für seine ostindische Besitzungen. Numismat. Zeitung. 1849.

Neumann, Josef. Beschreibung der bekanntesten Kupfermünzen. III. Band. Prag. 1863. (Oplysningerne om Trankebar-Mønterne hidrøre for Størstedelen fra Hr. Overpostkontrollør J. W. Mørch.)

VIII

Zay, E. Histoire monétaire des Colonies Françaises.
Paris. 1892.

De i Texten anvendte Forkortelser betyde:

B. = Beskrivelse over de danske Mynter og Medailler
i den kgl. Samling.

C¹, C², C³ = Conservation af første, anden og tredie
Grad.

Fl. = Fleur de coin (Stempelglands).

Gr. = Vægten, angivet i Gram.

G. K. = Galvanoplastisk Kopi.

J. = Jørgensen. Beskrivelse over danske Mønter
1448—1888.

MK. = Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

Mm. = Maalet, angivet i Millimeter.

Stjerne * foran Løbenumrene betegner, at vedkom-
mende Stykker findes i min Samling. Conserva-
tionsgraden refererer sig udelukkende til disse
Stykker.

Da de trankebarske Mønter i det Hele taget ere
ualmindelige, sjeldne eller meget sjeldne, har jeg
kun undtagelsesvis angivet disse Grader ved R¹, R²
og R³. Det er desuden ofte vanskeligt at ansætte
disse Grader overensstemmende med Virkeligheden.
Kyndige Samlere ville selv vide at sætte dem, og
Udlandets Mønthandlere derved befries for at skru-
deres overdrevne Priser end yderligere i Vejret.

De dansk-ostindiske Besiddelser.

Da en Skildring af disses Historie foreligger i Fred. Thaarups „Historiske og statistiske Efterretninger om det kgl. octroierede Danske Asiatiske Kompagni“, Kbh. 1821, skal jeg her indskrænke mig til efterfølgende Mærkeaar, samt Guvernørrækken, som med stor Velvillie er bleven mig tilstillet fra Rigsarkivet ved Hr. Arkivar *G. Kringelbach*.

I. Mærkeaar.

- 1616 oprettedes i Kjøbenhavn det „Dansk ostindiske Compagni“ under kongelig Beskyttelse.
- 1618 afsendtes Rigsadmiral OVE GJEDDE til Ostindien for at grundlægge en Koloni.
- 1620 (10. Mai) naaede OVE GJEDDE Ceylon, hvor han afsluttede en Traktat med Kongen af Candy og oprettede et Faktori i Distriktet Trinkonomale paa Ceylons Østkyst. Allerede her siges der at være præget Koloni-Mønter, som dog ikke kjendes. Paa Grund af opstaaede Stridigheder med Kongen af Candy, maatte Ove Gjedde forlade Ceylon, hvor det danske Faktori kun bestod i nogle faa Aar.

- 1620 (19. November) afsluttede OVE GJEDDE en Traktat med Rajaen af Tanjaure, hvorved han erhvervede Byen Trankebar paa Koromandelkysten ved Floden Kaveris Munding, nær ved den senere franske Koloni Pondichery.
- 1621 anlagde OVE GJEDDE Fortet „Danisborg“.
- 1622 vendte OVE GJEDDES Expedition tilbage.
- 1624—34 udvidedes den danske Handel til Surate, Java og Borneo. Faktorier oprettedes i Surate, Masulipatam, Balasore og paa Java.
- 1634 ophævedes det „Dansk ostindiske Compagni“ paa Grund af Krigen i Moderlandet.
- 1644 prægedes de første, med Aar betegnede Mønter i Bly. Enkeltkas.
- 1667 prægedes de første, med Aar forsynede Kobbermønter. Dobbeltkas.
- 1670 gjenoprettedes det „Dansk ostindiske Compagni“ af Christian den Femte. Dets Mærke var D O C under en aaben Fyrstekrone.
- 1729 ophævedes atter Kompagniet, og maatte paa Grund af Gjæld til Staten overdrage denne sine Rettigheder og Besiddelser.
- 1730 prægedes de første Sølvmonter for Trankebar, dobbelt og enkelt Fano, svarende til $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ af den ældre indiske Rupée (Sicca-Rupée).
- 1732 oprettedes af Christian den Sjette det „Dansk-asiatiske Compagni“, hvis Mærke var D A C under en Adelskrone. Dette Kompagni anlagde Fortet Serampur eller Frederiksnagor i Bengalen.
- 1755 udprægedes de første 2 og 1 Royaliner, svarende henholdsvis til dobbelt og enkelt Fano.
- 1777 overdrog det „Dansk-asiatiske Compagni“ sine Besiddelser i Indien til Staten, som fra nu af overtager Styrelsen. Kompagniet vedblev dog at drive Handel paa Indien og China, og op-

hævedes først ifølge en Generalforsamlingsbeslutning af 14. Januar 1839.

1801—5 besatte Englænderne Trankebar.

1807 udmøntedes 2 og 1 Royaliner for sidste Gang.

1808—14 besattes Trankebar paa ny af England.

1816 udprægedes Sølv mønt under den gamle Betegnelse (2 og 1 Fano.)

1818 prægedes de sidste Sølv mønter (2 og 1 Fano.)

1821 vedtoges et Forslag om Udmøntning af danske Rupéer, hvilket dog ikke iværksattes.

1845 solgtes Trankebar til det „Engelsk-ostindiske Compagni“ for ca. 2 Millioner Kroner.

II. Fortegnelse over Guvernører

(Kommandanter og „Opperhoveder“)

i

Trankebar med Fæstningen Danisborg.

(For Fortegnelsens *Fuldstændighed*, navnlig i de første 120 Aar, kan der ikke indestaaes, blandt Andet fordi det ikke af de hidtil fundne Protokoller og Dokumenter fremgaaer, *naar* Vedkommende afskediges. Oplysningerne indtil 1668 ere hovedsagelig hentede fra Thaarups Arbejde.)

1624—36. ROLAND CRAPE, udnævnt af Rigsadmiral Ove Gjedde 1624.

1636—44. BERNT PESSART, udnævnt 9. November 1636. Afsat 1644.

1644—54. WILHELM LEYEL, fungerede fra 1644. (Han havde allerede under 21. Oktober 1639 faaet Ordre til eventuelt at afsætte Pessart, men naaede først sit Maal 1644.) Han døde senest 1654.

- 1654—55. POVEL HANSEN, fungerede senest fra 1654, men døde i Aaret 1655.
- 1655—72. ESKILD ANDERSEN, fra 1655—72. Under ham fungerede Henrich Eggers som Viceguvernør fra 23. September 1668—26. September 1672.
- 1672—80. SIVART ADELAER, Schoutbynacht, udnævnt 13. November 1672.
- 1680—81. PETER BLADT, Assessor i Kommerciekollegiet, udnævnt 13. August 1680, men tvivlsomt, om han tiltraadte Stillingen.
- 1681—86. AXEL JUEL, Kaptain, udnævnt 8. Oktober 1681. Var Guvernør til 1686, da
- 1686—91. WOLF HEINRICH VON KALNEIN (Instrux af 19. Sept. 1685) blev kgl. Overkommissarius i hele Ostindien for at bringe Orden i Forholdene. Han forlod Trankebar 1688, medførende Axel Juel som Fange.
1691. JØRGEN BJØRNSSEN, Kaptain, udnævnt til Kommandant 2. Juni 1691 (næppe tiltraadt).
- 1691—98. CHRISTIAN PANCH, udnævnt 3. Oktober 1691.
- 1698—1701. CLAUS VOGT, udnævnt 29. Oktober 1698.
- 1701—7. JØRGEN BJØRNSSEN, Kommandør til Søes, udnævnt 17. September 1701.
- 1707—18. JOHAN SIGISMUND HASSIUS, udnævnt 26. Sept. 1707.
- 1718—29. CHRISTIAN ULRICH NISSEN, Hofjunker, udnævnt 11. September 1718.
- 1729—32. DIDERICH MÜHLENPHORT, Kaptain, udnævnt 21. Oktober 1729, entlediget 30. Juli 1732.
- 1732—44. POUL KRISK PANCK, Kompagniets Overbogholder, udnævnt af Kompagniet 8. Oktober

- 1732 (og stadfæstet af Kongen 17. Oktober 1732) som „Opperhoved“. Fik 3. Oktober 1738 Titel af Kommandant og Guvernør. Før ham fungerede 1741—42 IVAR BONSAK og derefter, indtil 1744, HANS ERNST BONSAK.
- 1744—46. CARSTEN CARSTENSEN, Kaptain-Lieutenant, udnævnt af Kompagniet 8. December 1744 (stadfæstet af Kongen 8. Januar 1745) men døde paa Overrejsen til Ostindien.
- 1746—53. HANS ERNST BONSAK, udnævnt af Kompagniet 24. Oktober 1746 (stadfæstet af Kongen 15. September 1747) afskediget 12. November 1753.
- 1753—58. HANS GEORG KROGH, Kaptain, udnævnt af Kompagniet 12. November 1753 (stadfæstet af Kongen 16. November 1753) afskediget 26. Oktober 1758.
- 1758—59. PETER HENRICH MEYER, udnævnt af Kompagniet 3. November 1758 (stadfæstet af Kongen 4. November 1758) død 1759.
- 1759—61. HERMANN JACOB FORK, udnævnt af Kompagniet 29. Oktober 1759 (stadfæstet af Kongen 3. November 1759) til 27. April 1761, da han døde.
- 1761—73. PETER (JACOB) HERMANN ABBESTÉE, udnævnt til interimistisk Guvernør af Secrete-Raadet i Trankebar 29. April 1761, som virkelig Guvernør, stadfæstet af Generalforsamlingen, 9. Marts 1763 til 3. Februar 1773, da Generalforsamlingen tillod hans Afgang.
- 1773—77. DAVID BROWN, udnævnt af Kompagniet 11. Mai 1773 (stadfæstet af Kongen 21. Mai 1773) til 1777.
- 1777—86. PETER HERMANN ABBESTÉE, udnævnt af Kongen 25. Juni 1777 til 24. Maj 1786, da han entledigedes.

- 1786—1807. PETER ANKER, udnævnt 24. Mai 1786 til 10. Juli 1807, da han entledigedes.
- 1807—16. GERHARD SIEVERS BILLE, Kontreadmiral, udnævnt 10. Juli 1807 til 19. November 1816, da han døde.
- 1816—22. PETER HERMANDSEN, Etatsraad, konstitueret Guvernør 19. November 1816 til 15. Februar 1822, da han døde.
1822. JENS KOFOED, Justitsraad, konstitueret 5. Februar til 15. Oktober 1822.
- 1822—24. ULRICH ANTON SCHÖNHEIDER, Kommandeur-Kaptain, Guvernør ad interim 15. Oktober 1822 til 8. Juni 1824, da han entledigedes.
- 1824—28. HANS DIDERICH BRINCK SEIDELIN, Kommandør-Kaptain, Guvernør ad interim 8. Juni 1824 til 29. Juli 1828, da han entledigedes.
- 1828—31. LAURITZ CHRISTENSEN, Kaptain-Lieutenant, interimistisk Guvernør fra 29. Juli 1828 til 2. Marts 1831, da han entledigedes.
- 1831—38. CONRAD EMIL MOURIER, Kaptain-Lieutenant, interimistisk Guvernør fra 2. Marts 1831 til 1. Mai 1838, da han entledigedes.
- 1838—41. JOHANNES VON REHLING, Oberst, virkelig Guvernør fra 1. Mai 1838 til 18. Juni 1841, da han døde.
- 1841—45. PETER HANSEN, Etatsraad, udnævnt 25. September 1841 til 30. Mai 1845, da Traktaten om Afstaaelsen ratificeredes fra dansk Side.

13. Februar 1892.

Kringelbach.

III. Om Udmøntningen.

De Trankebarske Mønter ere de eneste, der til Stadighed prægedes udenfor Rigets sædvanlige Møntsteder. De udmøntedes rimeligvis, efter Guvernørens eller Secrete-Raadets Ordre, først paa Fortet Danisborg, senere i Byen Trankebar.

I de første 129 Aar prægedes der kun i Bly og Kobber. 1729 hedder det i Guvernør Mühlenphorts Instrux:

„Som de europæiske Nationer have den Frihed, at de til deres Handlings Fortsættelse selv maa lade mynte pagoder og fanoer, saa skal Commandanten, Oppershovedet, interiims Oppershovedet eller vice Commandanten og det secrete Raad gjøre deres yderste Flid, at slig Frihed af Landsherren kan erholdes, om for Os nogen avantage kan være“. (Meddelt fra Rigsarkivet.)

„Landsherren“, hvorved maa forståes Rajahen i Tanjaure, maa have givet sit Samtykke til „denne Frihed“, thi allerede 1730 udmøntes de første dobbelte og enkelte Sølvfanoer, efter at det „Dansk ostindiske Kompagni“ Aaret iforvejen var ophævet.

Med Hensyn til Møntværkstedet nævnes i et „Inventarium“ over det „Dansk asiatiske Kompagnies“ faste Ejendele i Trankebar forskjellige Smaabygninger, der betegnes som hørende til „Mynten“.

Ved Siden af de trankebarske Mønter maa ogsaa Rigets sædvanlige Mønt være anvendt; thi i de offentlige Regnskaber, jeg har kunnet gjøre mig bekendt med, nævnes aldrig den indiske Mønt, men Alt (Lønninger, Toldafgifter etc.) anføres i Rigsdaler, Mark og Skilling.

Da de trankebarske Mønter altsaa kun vare Kolonialskillemønt til Brug ved den daglige Handel med

de Indfødte, gav man dem Form og Værdi efter den origine indiske Smaamønt α : man prægede dem som slet udførte Klumpmønter paa en Mønt-Ambolt med Hammerslag. De faa derved i Regelen et raat og ufærdigt Udseende, ligesom Stemplerne, især under Christian den Syvendes lange Regjeringsperiode, synes udførte af ganske uøvede Gravører, mulig Indfødte. Stempelfejl (bagvendte Bogstaver og Tal) optræde derfor meget hyppigt, og kun under Frederik den Femte forekomme Sølv- og Guld-Afslag, der mulig hidrøre fra Stempler, skaarne i Kjøbenhavn som Modeller, der dog hurtig tabe den oprindelige Korrekthed.

Da Trankebarmønterne prægedes fjernt fra Moderlandet, fandt de sént og kun i ringe Mængde Vej til vore Samlinger. I „Beskrivelsen over de danske Mynter“ ere de meget stedmoderligt behandlede. De fleste mangle, og de Oplysninger, der gives, ere alt andet end rigtige.

De dansk-ostindiske Mønter forekomme nu meget sparsomt, selv i Indien, og de ældre af dem maa nu regnes for numismatiske Sjældenheder, især i vel udprægede Exemplarer.

Med Hensyn til Udmøntningens Detailler henvises til den under de forskjellige Konger anførte Oversigt. Til den specielle Møntbeskrivelse har jeg dels benyttet den kgl. Mønt- og Medaillesamlings rige Materiale (betegnet med MK), dels min egen Samling, hvori Chr. Thomsens, Esrichts og Jules Fonroberts Exemplarer danne Hovedstammen.

Mønter, prægede i Trankebar.

Christian IV.

Fra Koloniens Grundlæggelse 1620 til 18. Februar 1648.

Under Christian IV. blev der kun præget i Bly, rimeligvis fordi dette Metal var lettest at behandle. De portugisiske og engelske Kolonier i Ostindien prægede ligeledes de lavere Møntsorter i Bly, saaledes som vi kjende dem fra Goa og Bomby.

De danske Blymønters Værdi og Udprægningsmængde kjendes ikke; men de vare alle af 11 til 15 Mm. Størrelse og havde oprindelig et højt, men grovt Relief. Metallet, hvori de prægedes, viser ofte en paafaldende Tilbøjelighed til at forvitre, en Proces, der skrider ustandseligt fremad, naar Blyet er urent og dertil udsat for Fugtighed og Varme. De fleste af Christian den Fjerdes og Frederik den Tredies Blymønter hidrøre fra et Fund, som blev gjort paa Stranden tæt ved Fortet. Disse Mønter bragtes hertil af en Missionair, og findes dels i Kataloget over afd. Justitsraad Frosts Samling (se S. 83 og 94, dels i Timms, S. 176 og 190, samt Krebers Katalog S. 143 og 160). Da

de fandtes vare de allerede i forvitret Tilstand, men dog fuldkommen læselige. Senere er Forvittringsprocessen skredet saa vidt frem, at de nu maa betragtes som ødelagte; thi af de sex Stykker fra Christian IV, som den kgl. Mønt- og Medaillesamling besidder, ere de fire ganske ulæselige, og de to kun delvis til at tyde.

Senere er der fra Mønthandlere i Tyskland, og fra nogle franske Auktioner kommet adskillige højst interessante Stykker frem; de fleste i meget vel konserveret Tilstand. Da det imidlertid maatte befrygtes, at ogsaa disse vilde bukke under for Forvitringen, har jeg, saavidt det har været mig muligt, ladet tage galvanoplastiske Kopier i Kobber, som dernæst ere blevne fortinnede; thi alene paa denne Maade er det muligt at bevare Præget gennem Tiderne. De saaledes kopierede Stykker ere i den efterfølgende Beskrivelse betegnede med G. K. (Galvanoplastisk Kopi). I Originalmetallet kjendes de i Regelen kun i enkelte Stykker, ligesom overhovedet alle Christian den Fjerdes Blymønter maa betragtes som særdeles sjeldne, især i gode Exemplarer.

Om Udmøntningsforholdene kjende vi aldeles Intet med Sikkerhed. Det samme gjælder om de Bogstaver, der findes paa flere af Mønterne. Dog tør det vel antages, at DB betyder Fortet „Danisborg“, senere Dansborg. TR vistnok Trankebar. Navnet „JACOB“ er mulig et Møntmesternavn, og det samme turde gjælde om Forkortelserne, CVD, LES, MAC og SP. Da det vel næppe tør antages, at der er præget Mønt andre Steder end paa Fortet, kunne disse Bogstaver næppe være Møntsteds Forkortelser.

Heller ikke paa Guvernørerne kunne disse Forkortelser anvendes; thi foruden Admiral Ove Gjedde, der vel maa betragtes som Koloniens første Guver-

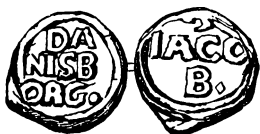
nør, have vi kun Roland Crape (1624—36), Bernt Pessard (1636—44) og Wilhelm Leyel (1644—54).

Med Hensyn til Værdibestemmelsen maa de med C A S betegnede Stykker anses som utvivlsomme Mønter, gjældende én Cas. Da imidlertid de øvrige, ubetegnede Stykker kun afvige meget lidet i Størrelse og Vægt, hvad der desuden kan tilskrives Forvitringen og den højst primitive Prægning, kan jeg ikke dele den af Hr. General Jørgensen S. 83 udtalte Mening, at de vistnok have haft forskellige Værdier, et Forhold, der, efter min Mening, først indtræder med Christian den Femtes trankebarske Blymønter.

Hvad de efterfølgende Stykkers relative Alder angaaer, antager jeg, at man i Begyndelsen kun har anvendt Fortets og Møntmesterens Navne, med Udeladelse af Kongeciffer, Aar og Værdi. Under de mere ordnede Forhold kommer saa Kongecifferet til, og endelig afsluttes Rækken med Benyttelse baade af Kongeciffer, Værdibetegnelse og Aar.

Efter denne Opfattelse ere de efterfølgende 16 Stykker ordnede.

I. Uden Kongeciffer, Aar og Værdi.

*1. Fs. DA | NISB | ORG. | Bs.
JACO | B. | 15—16 Mm. G. K.
C¹. (MK). C. T. Jørgensen: Beskrivelse over danske Mønter

fra 1448—1888. Nr. 245.

*1 a. Samme Mønt, præget i Bly, med galvaniske Stempler, som Prøve. C¹.

*2. Fs. DANS | BORG | De to Linier adskilte ved en tyk Liste som paa de ostindiske Rupéer. Bs. LES | — | 13 Mm. G. K. C¹. (MK). J. Nr. 246.

Exemplaret er øjensynlig præget paa en for lille Blanket, hvorved de yderste Bogstaver paa Forsiden ikke ere fuldt udprægede.

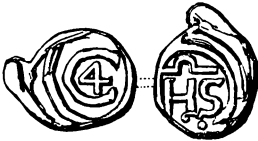
II. Med Kongeciffer, men uden Aar og Værdibetegnelse.

- *3. Fs. Kronet C4 | Bs. . |
CVD | . | 14 Mm. G. K.
C¹. (MK). J. 243.

Om der paa Bagsiden skal læses C eller G er tvivlsomt, dog synes C rimeligst.

4. Fs. Kronet C4 | Bs. — | IHS | . | 14 Mm.
(MK). B. Nr. 1226. T. XXV, 32. J. 241.

Denne er den eneste af Christian den Fjerdes Trankebar-mønter, som er optaget i Beskrivelsen. Da den her kun betegnes som „et lidet Blystykke“, har man aabenbart ikke engang vidst, hvorfra den stammede.

- *5. Fs. Ukro- net C4 | Bs.
Som Figu- ren. 13 Mm.
G. K. C¹. (MK). J. 241.
Var.

IHS (oprindelig det græske IH Σ) betegner de tre første Bogstaver i Navnet Jesus, som især anvendtes i Jesuiternes Kirker og Missionshuse. Det tydes tillige som: Jesus Hominum Salvator (Jesus Menneskenes Frelser), eller: Jesus Hortator Sanctorum (Jesus de Helliges Paaminder), eller: In hoc salus (i dette Frelsen).

6. Fs. Kronet C4 | Bs. MA | C . | . | 11 Mm. (MK).

Hos C. T. Jørgensen Nr. 242 læses Bagsiden: MA | CH (?) . Paa det i den kgl. Møntsamling beroende, men stærkt forvitrede Exemplar er Indskriften tydelig: ^{MA}C. Dog kan det sidste Bogstav være udgaaet ved Forvitringen.

7. Fs. Kronet C4 | Bs. Figurer, som antages for indiske Bogstaver. J. 244.

Beskreivet efter Justitsraad Frosts Samling, se Kataloget S. 83, Nr. 304. Den gik derfra over til den kongl. Mønt- og Medaillesamling, hvor den er forvitret.

8. Fs. Kronet C4 | Bs. En Figur med indisk Skrift.

Beskrevet efter J. Leitzmanns „Kupfer- und Bleimünzen Dänemarks für seine ostindische Besitzungen“. Se „Numismatische Zeitung“, ausgegeben von J. Leitzmann 1849, S. 205, Nr. 1. Figuren er vistnok den indiske Guddom: Lakchmi (Rigdommens Gudinde), der hyppigt forekommer paa indiske Mønter. Cfr. Guldpagoden.

**III. Med Kongeciffer og Aar, men uden
Værdiangivelse.**

9. 1646. Fs. Kronet C4 | Bs. SP SP | 1646 (?). |
15 Mm.

Beskrevet efter C. T. Jørgensen, Nr. 238. Sidste Tal i Aaret usikkert.

*10. 1648. Fs. Kronet C4 | Bs. DB · | · | 648 |
13 Mm. G. K. C². J. 240. (MK).

IV. Med Kongeciffer, Aar og Værdiangivelse.

11. 1644. Fs. Kronet C4 | Bs. TR | CAS | 1644 | 13 Mm.
(MK). J. 237.

12. 1645. Fs. Kronet C4 | Bs. TR | CAS | 1645 | 14 Mm.
(MK). J. 237.

*13. 1648. Fs. Kronet C4 | Bs. CH | CAS | 1648 | (S bag-
vendt) 15 Mm. G. K. C². (MK). J. 239.

14. 1648. Fs. Kronet C4 | Bs. CH | CAS | 648 | 13 Mm.
J. 239.

*15. 1648. Fs. Kronet C4 | Bs. TR | CAS | 648 | 12 Mm.
G. K. C². (MK). J. 237.

Paa dette Stykke er Kronen dannet af tre rudeformede Firkanter. I flere ældre Kataloger findes urigtigt TB istedetfor TR (Trankebar). Benævnelsen Cas, der her forekommer for første Gang, er laant fra det engelske „Cash“, der betyder Skillemonet. Det fordrejes senere til Kass eller hyppigst Kas.

- *16. Ubestemt Blymønt uden Aar. Fs. Et stort Firtal, som gaar over hele Møntens Flade. Bs. Forvitret. 11 Mm.

I Chr. J. Thomsens Katalog, III. Del, S. 53, Nr. 830 kaldes dette Stykke „En Blymønt for de danske Besiddelser i Ostindien“, men dets forvitrede Tilstand udelukker enhver nærmere Bestemmelse. Exemplaret er det samme, som er beskrevet i Thomsens Katalog.

Frederik III.

8. Marts 1648 til 9. Februar 1670.

Under denne Konge fortsættes Blydumtningen i Trankebar indtil 1667, da den første Kobbermønt præges. Ogsaa disse Blymønter lide af Forvitring, om end ikke saa stærkt som de forhen beskrevne. De have alle paa Forsiden Kongecifferet F · 3 under en meget ejendommelig Krone, dannet af to vandrette Linier, hvoraf den øverste bærer tre trekantede Spidser. Kun Nr. 37 gjør en Undtagelse herfra.

Paa de fleste er Bagsiden uden Indskrift og viser kun forskellige Figurer, der enten have Hensyn til indiske Møntfremstillinger (Elefant, Lotusblomst) eller, og det hyppigst, til de danske Provinsvaabner. Mærkeligt nok mangle alle Frederik den Tredies Trankebar-mønter Værdibestemmelsen Cas, som blev indført 1644. Kun meget faa have Stedbetegnelse.

I. Blymønter uden Aar med Figurer paa Bagsiden.

- *17. Fs. Kronet F · 3 |
ende til venstre.
J. 265.

Bs. En Elefant, staaende til venstre. 13 Mm. G. K. C².

- *18. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Et langagtigt Kors (Delmenhorsts Vaaben). 13 Mm. G. K. C¹. (MK). J. Nr. 270.

- *19. Som forrige, men Korsets nederste Arm mellem J-O | 14 Mm. G. K. C². (MK). J. 270 a.

- *19a. Som forrige, men kun 12 Mm. og tynd. (Kløverkors). G. K. C¹.

Bogstaverne ved Korsets Fodstykke betyde vistnok et Møntmesternavn. Cfr. Nr. 30.

20. Fs. Kronet F · 3 | indenfor en Linierand. Bs. Tre Kroner (de nordiske) stillede 2 | 1 under et grovt Punkt foroven. Hver Krone med tre afrundede Spidser. 16 Mm. (MK). J. 272.

21. Fs. Kronet F · 3 | Bs. En lille Krone, hvorunder en utydelig Figur. 12 Mm. J. 273.

- *22. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Det gullandske Lam (Agnus Dei) skridende til højre, med Fanen i venstre Forpote. 12 Mm. G. K. C². (MK). Mangler hos Jørgensen.

- *22a. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Det gullandske Lam skridende til venstre, med Fanen i venstre Forpote. Over Lammets Hoved, til venstre for Fanestangen, et (F eller A?) 14 Mm. G. K. C². (MK). J. 266.

- *23. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Lotusblomst, bestaaende af fire Blade, ordnede om et rundt Midtpunkt. 16 Mm. G. K. C¹. Cfr. J. 271.

- *24. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Som forrige, men de fire Blade uden noget rundt Midtpunkt. 14 Mm. G. K. C². (MK).

- *25. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Den gothiske Løve, skridende til venstre over ni Hjerter (Jyllands

Vaaben). Kun Løvens nederste Parti er synligt, samt 7 Hjerter. 14 Mm. G. K. C².

26. Som forrige, men Løven skridende til højre. 15 Mm. J. 263.

*27. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Den norske Løve med Stavøxen, skridende til venstre. 15 Mm. G. K. C². (MK). J. 264.

*27a. Samme. Noget forskjellig. Linierand langs Stavøxen. 15 Mm. G. K. C¹. (MK).

*28. Som forrige, men Løven skridende til højre. 14 Mm. G. K. C¹. (MK).

29. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Det holstenske Neldeblad. 14 Mm. (MK). J. 269.

*30. Som forrige, men under Neldebladet til højre O. 14 Mm. G. K. C¹. (MK).

31. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Rytter med draget Sværd, ridende til højre (Ditmarskens Vaaben). 15 Mm. J. 260.

*32. Som forrige, men under Hesten en liggende Halvmaane med Hulsiden opad. Muligvis et liggende C. 16 Mm. G. K. C². (MK).

*33. Fs. Kronet F · 3 | Bs. En kronet Stokfisk (Islands Vaaben). Begge Sider med Linierand. 15 Mm. G. K. C¹⁻². (MK). J. 268.

*34. Som forrige, men til højre for Stokfiskens A | 15 Mm. G. K. C¹. (MK). J. 268 a.

Det liggende A kan mulig have Hentydning til Eskild Andersen, der var Guvernør fra 1655—72.

- *35. Fs. Kronet F · 3 | Bs. Staaende Svane(?) til højre med løftede Vinger. Under Halen en Figur, der ligner et S. 15 Mm. G. K. C¹. (MK). J. 267.

Muligt skal Figuren forestille en Lindorm. Vendens Vaaben. Se Frosts Katalog Nr. 443 a. S'et bliver da at betragte som Lindormens snoede Hale.

II. Blymønter med Indskrift paa Bagsiden, men uden Aar.

36. Fs. Kronet F · 3 | Bs. NOAT | med sammenslyngede Bogstaver. 14 Mm. J. 276.

III. Blymønter med Indskrift og Aar paa Bagsiden.

- *37. 165? Fs. Kronet F · 3 | Bs. CH | 165? | 14 Mm. G. K. C¹. (MK). J. 275.

Kronen er af en ganske afvigende Form, idet den har 5 lange, ved Grunden brede Spidser.

38. 1657. Fs. Kronet F · 3 | Bs. D. B: | 1657 | 11 Mm. (MK).
39. 1659. Fs. Kronet F · 3 | Bs. DB | 1659 | 11 Mm. (MK). J. 274.

IV. Kobbermønter med den norske Løve paa Bagsiden.

40. 1667. Dobbelt Kas. Fs. Omskr. ø. fr. v.: · ANNO · 1667 · | indadtil en Cirkellinie. I Midten F · 3 | under en Krone med tre Spidser. Bs. Den kronede norske Løve til v. med Stavøxen. Begge Sider med Perlering. 12 Mm. (MK). J. 261.
41. 1667. Dobbelt Kas. Som forrige, men Forsiden uden Cirkellinie. 12 Mm. (MK). J. 261 a.

- *42. Uden Aar. Enkelt Kas. Fs. Kronet F · 3 · | Bs.
Den kronede norske Løve til venstre med Stav-
øxen. Begge Sider med Perlering. 9 Mm.
C². (MK). B. Nr. 909. T. XXI, 13. J. 262.
43. Uden Aar. Enkelt Kas. Som forrige, men For-
siden uden Perlering. 9 Mm. (MK). J. 262 a.
I Beskrivelsen Nr. 909 betegnes Nr. 42 blot som „En
liden Kobber Mynt“, uden nogen Angivelse af dens
Hjemsted.
44. Uden Aar. Enkelt Kas. Fs. Kronet F · 3 | Bs.
Den norske Løve til venstre (ukronet) under en
stor, tregrenet Krone. 9 Mm. (MK.) J. 262 b.
-

Christian V.

9. Februar 1670 til 25. August 1699.

Under denne Konge fortsættes Udmøntningen
baade i Bly og i Kobber. Blymønterne have en saa
afvigende Størrelse og Vægt, at de vel maa have re-
præsenteret forskellige Værdier, men heller ikke
under Christian V findes der nogensomhelst Værdi-
angivelse paa de trankebarske Mønter; derimod bære
de fleste Aarstal.

Fremstillingen paa Forsiden bestaaer i det kronede
Kongeciffer, der hyppigst er fremstillet i Spejlmono-
gram som et dobbelt C5 i meget sirlige Slynngninger.
Kronet, enkelt C5 forekommer kun paa Blymønterne
og i enkelte Tilfælde uden Kongekrone.

Paa Bagsiden fremtræder for første Gang det
kronede Monogram D O C (Dansk ostindisk Compagni).
Dette Handelsselskab stiftedes allerede 1616, men
førte i Begyndelsen kun en tarvelig Tilværelse og

opløstes 1634. Dog gjenoprettedes det atter 1670, men maatte 1729 paa Grund af Gjæld afstaa sine Besiddelser og sine Rettigheder til Regjeringen, som 1732 stiftede et nyt Handelsselskab under Navn af „Dansk asiatisk Compagnie“.

Paa Mønterne fra 1686—91 findes Mærket W — H | v. K | hvilket er det første sikre Guvernørmærke, vi kjende. Wolff Heinrich von Kalnein blev 1685 udnævnt til kgl. Overkommissarius, for at bringe Orden i Forholdene, og fungerede nominelt til 1691. Fra de andre Guvernører under Christian V, nemlig: Eskild Andersen til 1672, Schoutbynacht Sivart Adelaer 1672—80, Assessor Peter Bladt 1680—81, Kaptein Axel Juel 1681—86, Kaptein Jørgen Bjørnsen 1691, Christian Panch 1691—98, og Claus Vogt 1698—1701, kjendes intet Mærke.

Mønterne fra Christian V udmærke sig ved stor Sirlighed i Udførelsen, men træffes desværre meget sjældent i fuldkommen gode Exemplarer, idet Aars-tallene paa Grund af deres Stilling ofte hélt eller delvis ere komne udenfor Møntens Rand. Dertil kommer, at Metallet i Regelen er meget urent, og derved tilbøjeligt til en stærk Forvitring. Dette gjælder ikke alene Blyet, men ogsaa Kobberet, som i den Grad angribes, at hele Stykker falder ud. Mærkeligt nok finder dette ofte Sted paa den ene Flade af Mønten, medens den anden kan være fuldstændig bevaret. Kobbermønternes ringe Størrelse gjør desuden Tydningen af de mindre gode Exemplarer vanskelig. I det Følgende er der kun taget Hensyn til saadanne Exemplarer, hvor Detaillerne ere nogenlunde tydelige.

I. Blymønter med enkelt Kongeciffer, uden Guvernørmærke.

- *45. Uden Aar. Dobbelt Kas. Fs. Kronet C5 | Bs.
Kronet D O C | 17 Mm. G. K. C¹⁻². (MK). J. 268.

Kronen over C5 er en bred, lukket Kongekrone, medens den over Kompagnicifferet D O C er en aaben Fyrste- eller Adelskrone, et Forhold, som er gennemgaaende for de følgende Mønter indtil 1780.

- *46. Uden Aar. Enkelt Kas. Som forrige, men mindre. 13 Mm. Original. C². J. 269.

Jørgensen betegner Nr. 45 som en dobbelt Kas og denne som enkelt, uden dog at turde indestaa for Rigtigheden deraf. Dette gjælder ogsaa for de følgende Blymønter.

- *46a. Uden Aar. Enkelt Kas. Fs. Ukronet C5 | Bs. Kronet D O C | Original. Forvitret, især paa Bagsiden.

- *47. Uden Aar. Enkelt Kas. Fs. Ukronet C5 | Bs. Ukronet D C i Monogram. 11 Mm. C². G. K. (MK). J. 270.

D C er vistnok en Stempelskærerfejl for D O C.

II. Blymønter med enkelt Kongeciffer og Guvernørmærket WHK.

- *48. 1687. Dobbelt Kas. Fs. Kronet C5 mellem 16 — 87 | Bs. Kronet D O C | WHK | 20 Mm. G. K. C². Tallet 87 utydeligt. B. 368 T. XXV, 8. J. 266.
49. 1688. Enkelt Kas. Som forrige, men med 16 — 88 og betydelig mindre. 13 Mm. J. 267.

III. Kobbermønt med enkelt Kongeciffer uden Guvernørmærke.

50. Uden Aar. Kas? Fs. Kronet C5 i en Perlering, uden om hvilken der sees et Stykke af en anden, grovere Perlering. Bs. Ustemplet. 11 Mm. (MK). J. 271.

Er muligvis kun et Prøveafslag af Stemplet til en Bly-Kas, som ikke er kommet til Anvendelse.

IV. Kobbermønter med dobbelt Kongeciffer og Guvernørmærket W — H | v. K. |

51. 1686. Kas. Fs. Kronet, dobbelt C5 | imellem 8 — 6 | Bs. Kronet D O C mellem W — H | og for-
neden v K. | Perlering. 11 Mm. J. 264. (MK).

Jørgensen læser for denne Type Navnet som W — H B |
v K | hvilket er et Fejlsyn, beroende paa, at Randen til-
syneladende danner B'ets to Buer i Forbindelse med det
cursive H. Læssøe har i Chr. Thomsens Katalog Nr.
1589 a b tydet v. K. som „Fem Kas“, hvad selvfølgelig be-
roer paa manglende Kundskab til Navnet. I Krebers
Katalog Nr. 2512 findes urigtigt V. H. v. K.

- *52. 1689. Kas. Som forrige, men
Kongecifferet mellem 8 — 9. 11
Mm. B. 400 T. XXV, 18. J. 264.
(MK). To Exemplarer C¹/₂ og C², men med den
ene Side forvitret.

53. 1690. Kas. Som Nr. 51, men Kongecifferet
mellem 9 — 0 | 11 Mm. J. 264. (MK).

Jørgensens Kas fra 1696 maa være en Fejllæsning for
1690; thi da von Kalnein nominelt vedblev at fungere ind-
til 1691, kan der ikke godt forekomme Mønter med hans
Navneciffer fem Aar senere. Paa det i den kgl. Mønt-
samling værende Exemplar er Tallet til højre udvisket.

54. 1691. Kas. Som Nr. 51, men Kongecifferet
mellem 9 — 1 | 11 Mm. J. 264. (MK).

Uagtet W. H. von Kalnein 1688 vendte tilbage til
Kjøbenhavn med Axel Juel som Fange, findes hans Navne-
ciffer dog paa Mønterne indtil 1691. Hvem der har styret
Kolonien i hans Navn fra 1688—91 kan ikke oplyses.
Han selv blev i 1689 sendt med Hjælpetropper til Irland,
hvor han faldt i Slaget ved Limerick den 27de August
1690.

V. Kobbermønter med dobbelt Kongeciffer, uden Guvernørmærke.

- *55. 1692. Kas.   Fs. Kronet, dobbelt C5 | Bs. Kronet D O C mellem 1—6 | Perlering. 11 Mm. C²/₃. Aaret tydeligt. Forsiden forvitret. (MK). B. 434. T. XXXI, 19. J. 265.
- *56. 1693. Kas. Som forrige, men under D O C | 93 | 11 Mm. Godt conserveret, men 3 ikke fuldt udpræget. (MK). J. 265. 1
57. 1694. Kas. Som Nr. 55, men under D O C | 94 | 11 Mm. (MK). B. 583. T. XXXVII, 15. J. 265.
58. 1694. Kas. Som Nr. 55, men under D O C | 94 | med bagvendt Firtal. 11 Mm. (Mørch).
- *59. 1697. Kas. Som Nr. 55, men under D O C | 97 | 7 ikke fuldt udpræget. 11 Mm. C². (MK). B. 654. T. XLI, 3. J. 265.

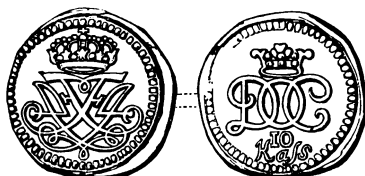
Frederik IV.

25. August 1699—12. Oktober 1730.

Under Frederik IV indtræder en betydelig Forbedring i den trankebarske Udmøntning. Blyudmøntningen ophører, og der præges Kobbermønt til Værdi af 10, 4, 2 og 1 Kas, alle, undtagen 1 Kas, med Angivelse af Værdien, men uden Aarsangivelse. 1730 præges for første Gang i Sølv den saakaldte „Fano“, en Fordrejelse af den indiske „Fanam“ (den franske Fanon), smaa Sølvmønter til en Vægt af 1,75 Gr. Den franske Fanon i Pondichery, som rimeligvis har været lige med den danske, gjaldt $\frac{1}{8}$ af de indiske Siccarupéer, og der gik 80 Kobberkas paa én Sølv-

fano. Mærkeligt nok føre disse nye Sølvmonter ikke det danske Vaaben, men derimod den norske Løve paa Bagsiden, og dette Forhold vedbliver indtil 1755, da de saakaldte „Royaliner“ afløse Fanoerne. Kobbermonterne føre paa Bagsiden Kompagnimonogrammet D O C, snart med, snart uden Fyrstekrone.

I. Kobbermonter uden Aar med dobbelt Kongeciffer.

- *60. 10 Kas. Fs. F4 i kronet Dobbeltmonogram. Perlering. Bs. Kronet D O C | 10 | Kafs | Perlering. 23 Mm. C¹. (MK). J. 78.
- *61. 4 Kas. Fs. Som forrige. Bs. Ukronet D O C | 4 Kafs | Liniering. 16 Mm. C¹. (MK). J. 79.
- *62. 2 Kas. Fs. Som Nr. 60. Bs. Ukronet D O C | 2 Kas | Liniering. 14 Mm. C². (MK). J. 80.
- *63. Kas. Fs. Som Nr. 60. Bs. D O C under en Krone med tre runde Dupper. 11 Mm. C². J. 81.
- *64. Kas. Som forrige, men Kronen over D O C med fem runde Dupper. 11 Mm. (MK).

II. Kobbermonter uden Aar med enkelt Kongeciffer.

- **65. Kas. Fs. Kronet F4, som Figuren, i en Perlering. net F4, som Figuren, Bs. Kronet D O C, i en Perlering. 11 Mm. To Varianter, begge C¹⁻². (MK). B.370. T.XXIX, 17—18. J.84.

NB. Af denne Type findes flere Stempler, afvigende i Kronens Form og Kongecifferets Slyngninger.

- *66. Kas. Fs. Kronet F4 i Cirkelmonogram med lille F og stort 4, adskilte fra hverandre, under en Krone med tre Spidser. Bs. DOC under en Krone, dannet af en langagtig, skæv Firkant, hvori tre Perler og Randen foroven med 5 store Perler. Perlering. 1 1Mm. C². (Ikke i MK). J. 84 a.
- *67. Kas. Fs. Kro- net F4 i Enkelt-
monogram. F og Firtallet lige
store. Bs. DOC under en Krone,
bestaaende af en lige Firkant, hvori tre Perler
og 3 store Perler paa den øverste Rand. Begge
Sider med Perlering. 10 Mm. C¹. (MK). B. 371.
T. XXIX, 19. J. 84 b.

Sølvmonter med Aar.

- *68. 1730. Enkelt Fano. Fs. Kronet, enkelt F4, sammenslynget, mellem 17 — 30 | Bs. Den kronede norske Løve til venstre med Stavøxen. Løven med udrakt Tunge og lille Krone med tre Kugler. Perlering 10 Mm. v. 1,75 Gr. C¹. (MK). B. T. XXIX, 7. J. 83.
69. 1730. Enkelt Fano. Som forrige, men Løven uden Tunge og med en større Krone med tre Spidser. (MK).
- *70. 1731. Dob- belt Fano. Fs.
Som forrige, men Kongeciffe-
ret mellem 17 — 31 | Linie-
ring. Bs. Som forrige, men
Kronen over Løven med 3 Perler i Ringen. Perlering. 15 Mm. v. 3,5 Gr. C¹. (MK). J. 82.

Udmøntedes inden Efterretningen om Kongens Død var naaet til Trankebar.

Christian VI.

12. Oktober 1730—6. August 1746.

Under denne Konge stiftes ved Oktroi af 12. April 1732 det „Dansk Asiatiske Compagni“, efter at det „Dansk Ostindiske Compagni“ var opløst 1729. Monogrammet D O C paa Kobbermønterne forandres nu til D A C, Dansk Asiatisk Compagni. I dette Monogram er A'ets Tverstreg bøjet vinkelret nedefter, saa at den i Forbindelse med A'ets Top danner en ruderformet Firkant.

Der udmøntes fremdeles Kobberkas og Sølvfanoer, de første uden og med Aar. Udmøntningen synes at have været temmelig livlig, thi der forekommer ikke faa Stempelvarianter, af hvilke en Deel ere betydelige nok til at kunne beskrives. Den store 10 Kas udpræges ikke mere. Paa 4 og 2 Kas'erne findes Værdien angivet, medens 1 Kasstykkerne mangle Værdiangivelse. Kongecifferet C6 er baade paa Sølv- og Kobbermønterne enkelt.

I. Kobberkas uden Aar.

**71. 4 Kas. Fs.
nenlav, med
ber, der ikke
Rand. Sex-

Kronet C6 | Kro-
tre lodrette Rib-
naa den nederste
tallet i Form af

et mindre C, der løber parallelt med det udvendige større. Perlering. Bs. Under en raat udført, tynd og grenformet Krone uden Ornamenter, D A C | · 4 · | Perlering. 14 Mm. To Exemplarer, begge C¹. (MK mangler den).

- *72. 4 Kas. Fs. Som forrige, men Kronen høj med gennemdelers den i fire Rum, og Sextallet med begyndende Krumning forneden. Perlering. Bs. Som forrige. Perlering. 14 Mm. C².

- *73. 4 Kas. Fs. Kronet C6 som Fig. 74 i Liniering. Tallets Krølle skærer C'ets nederste Sving. Bs. Under en simpel Krone, med Kors i Midten og tvekløvede Endegrene, DAC | · 4 · | indenfor en Perlering. 15 Mm. C¹⁻².

- *74. 4 Kas. Som   forrige, men 4 uden Punkter. 15 Mm. C¹⁻². (Ikke i MK). J. 23.

- **75. 4 Kas. Fs. Kronet C6 som Fig. 74, men indenfor en grov Perlering. Bs. Under en aaben Fyrstekrone med 3 Bladspidser, DAC | · 4 · | Perlering. 14—15 Mm. To Exemplarer. C¹⁻². (Ikke i MK).

76. 4 Kas. Fs.   Kronet C6, men Kongecif-Bs. Kronet feret bagvendt. (Jørgen- DAC | · 4 · | J. 23 a. sens Samling).

- *77. 2 Kas. Fs.   Kongecifferet under en lav Krone med 6 Bøjparaller. Sextallet men skærende dettes nederste Sving. Bs. Under en raa Krone af to buede og isolerede Grene med et aflangt Punkt inellem sig, DAC | · 2 · | Begge Sider med Liniering. 12 Mm. C¹. (Ikke i MK).

- *78. 2 Kas. Fs. Kongecifferet under en lav Krone som Fig. 74. C'ets nederste Sving gaaer ind i Sextallet. Liniering. Bs. Under en tvegrenet Krone

med Kors i Midten og tvekløvede Endegrene, D A C | · 2 · | Liniering. 12 Mm. C¹. (Ikke i MK).

*79. 2 Kas. Som forrige, men over D A C en aaben Fyrstekrone med 3 Bladspidser. 13 Mm. C¹⁻².

*80. Kas. Fs. Kongecifferet under en lav Krone som Fig. 74. Tallet berøres af C'ets nederste Sving. Liniering. Bs. Under en grenet Krone med Kors i Midten og tvekløvede Endegrene, D A C | Liniering. 11 Mm. C¹.

*81. Kas. Fs. Kronen høj, med 5 Bøjler som Fig. 72. Tallet ligger frit i C'et. Liniering. Bs. Som forrige, men udenom Linieringen endnu en Perlering. 11 Mm. C². (MK).

Kongecifferet afbildet i Fonrobert l. c. Nr. 2817.

82. Kas. Fs. Kronet C6 | C'ets nederste Sving løber ind i Sextallets Krølle. Bs. Under en Krone med Bøjler og 5 runde Blade, D A C. | 11 Mm. (MK).

*83. Kas. Fs. Ukro- net C6 | Perlering.
Bs. ' Ukronet D A C | Perlering.
8,5 Mm. C¹⁻². (MK). J. 25 b.

Betydelig mindre end de foregaaende, men fuldkommen udpræget.

*84. Kas. Fs. Ukro- net C6 | C'ets neder-
ste Sving gaaer ind i Sextallets
Krølle. Bs. T B i Monogram (B'et
sammen med T'ets Stamme). 10 Mm. C². (MK). J. 26.

85. Kas. Fs. Kronet C6 indenfor en Perlering. Bs. Den norske kronede Løve til v. med Stavøxen. J. 22 u. A. Efter Schubarts Katalog Nr. 2054.

II. Kobberkas med Aar.

*86. 1731. Kas. Fs. Kronet C6 (sammenslynget forneden) mellem 17 — 31 | Perlering. Bs. Den kro-

nede norske Løve til venstre med Stavøxen.
Kronen lav. Perlering. 12 Mm. C¹. (MK). J. 22.

Exemplaret er præget paa en indisk Kobbermønt, hvis
Bogstaver endnu sees til højre for Kongecifferet.

- *87. 1732. Kas. Som forrige, men Kongecifferet mellem
17 — 32 | Løvens Krone høj, med 3 Spidser.
12 Mm. C¹⁻².

III. Sølvfanoer med Aar.

- *88. 1731. Dob- belt Fano. Fs.
Kronet c6 | mellem 17 — 31 |
Perlering. Bs. Den norske
kronede Løve til venstre
med Stavøxen. Kronen med en lav Ring og tre
Blade. Løvens Tunge ud for Stavøxens Spids.
Perlering. 16 Mm. Fl. Type som B. Nr. 10 T.
XIII, 3. J. 20.

Navnet „Dobbelt Fano“ er taget efter Beskrivelsen,
hvor det i Noten hedder: „Denne er præget i Ostindien,
kaldes en dobbelt Fano eller Rupie (!), og gjelder der en
Mark“. En Rupée vilde gjælde henved fire Mark.

- *89. 1731. Dobbelt Fano. Som forrige, men Kronen
over Løven har en høj Ring med 3 Perler,
og Løvens Tunge naaer lidt over Stavøxens
Spids. Fl.
- *90. 1731. Enkelt Fano. Type som Nr. 88. Kronen
over Løven stor, og Løvens Tunge under Stav-
øxens Spids. Perlering. 12 Mm. C¹⁻². J. 21.
- *91. 1731. Enkelt Fano. Som forrige, men Løvens
Krone mindre, og Tungen over Stavøxens Spids.
Perlering. 12 Mm. Fl. J. 21.

Frederik V.

6. August 1746—14. Januar 1766.

Under denne Konge, hvor den ostindiske Handel tog saa mægtigt et Opsving, fremtræder ogsaa Udmøntningen for Trankebar i en langt fastere og mere udviklet Form. Kobbermønterne udstedes med Aars-tal, og Sølvmønterne faae tillige Værdiangivelse. Den norske Løve afløses af det danske enkelte Rigs-vaaben, som derefter føres lige til 1807.

Af Sølvmønt præges 2 og 1 Royaliner, svarende til de tidligere dobbelte og enkelte Fanoer, saaledes at 1 Royalin er lig $\frac{1}{8}$ indisk Rupée. Hvorledes og hvorfor Navnet „Royalin“ kommer frem, er endnu uoplyst, men fra de nærliggende franske Kolonier stammer det næppe; thi ifølge E. Zay „Histoire monétaire des colonies Françaises“, Side 273, hed de franske Sølvmønter i Pondichery „Fanon's“ (engelsk Fanam's), hvilket svarer til „Beskrivelsens“ fordrejede Udtryk „Fano“. I Frankrig kaldtes i ældre Dage Guldmonter med Kongens Billede for „un Royal“, og „Royalin“ kan saaledes være en Diminutiv heraf og betyde „Kongelig Smaamønt“, hvortil det ogsaa passer, at Rigsvaabnet for første Gang sættes paa Sølvmønten.

Paa Kobbermønternes Bagside føres fremdeles Compagnicifferet DAC mellem Aarstallet. Der præges kun 4 Kas for 1761 og 1763, samt 2 Kas for Aaret 1761, rimeligvis fordi Kobberudmøntningen under Christian VI har været usædvanlig rigelig, hvorpaa ogsaa de mange Stempelvarianter tyde. Enkelt Kas præges ikke under denne Konge.

Guldpagoder findes ikke. Derimod forekommer i Guld baade 2 og 1 Royaliner; men disse ere kun Prøveafslag, bestemte for Kongen eller højere Embeds-

mænd, saaledes som vi kjende det fra andre Guldafslag af dansk Sølvmonet. Royalinstemplerne synes at være udførte herhjemme og derpaa sendte til Trankebar; thi af 2 og 1 Royalinerne uden Aar og for 1755 og 56 findes Prøveafslag paa tynde Blanketter, der aabenbart ere prægede herhjemme, medens de i Trankebar prægede ere Klumpmonter.

I. Royaliner uden Aar.

- *92. 2 Royaliner. Kronen lille,   Fs. Kronet F5 |
femribbet. Bs.
∴ 2 ∴ | ROYALINER | der-
under det kronede, ovale,
enkelte Rigsvaaben med 3 Løver og ni Hjerter.
Fra Kronen udgaaer paa hver Side en Guirlande.
Straalerand. 15 Mm. Fl. (MK). Klumpmonet. Ej
i B. J. 55.
93. 2 Royaliner. Som forrige; Prøveafslag i Sølv. (MK).
94. 2 Royaliner. Som forrige; Prøveafslag i Guld. Vægt
 $\frac{1}{2}$ Dukat. J. 55 a.
- *95. 1 Royalin. Fs. Som Nr. 92, men Bs. ∴ 1 ∴ |
ROYALIN | 10 Mm. C¹. (MK). Klumpmonet. J. 56.
- *96. 1 Royalin. Som forrige; Prøveafslag i Sølv.
11 Mm. (MK).
97. 1 Royalin. Som forrige; Prøveafslag i Guld.
Vægt $\frac{3}{8}$ Dukat. J. 56 a.

II. Royaliner og Kas med Aar.

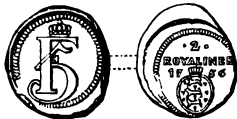
- *98. 1755. 2 Royaliner. Som Nr. 92, men Vaaben-
skjoldets Krone mellem 17 — 55 | Fl. (MK).
I Chr. Thomsens Katalog Nr. 1938—39 angives Værdi-
tallet for denne og den følgende 1 Royalin at staa mellem
to Trekløvere, istedetfor mellem Punktrosetter.

*99. 1755. 1 Royalin. Type som Nr. 95, men Vaaben-skjoldet mellem 17—55 | C¹. (MK). J. 56.

*100. 1755. 1 Royalin. Som forrige, men ROYALIN | L og I forenede forneden. 55 med store Tal. C¹. (MK).

*101. 1756. 2

Kronet F5 |
de) under
Krone. Bs.

Royaliner. Fs.

(sammenslynge-
en lille femribbet

· 2 · | ROYALINER |

derunder det kronede, næsten runde, enkelte Rigsvaaben med 3 Løver og 9 Hjerter, men uden Guirlander om Skjoldet. Kronen mellem 17—56 | Straalerand. Klumpmønt. 14 Mm. C¹. (MK). J. 57.

*102. 1756. 2 Royaliner. Som forrige. Prøveafslag i Sølv. 12 Mm. Fl. (MK).

103. 1756. 2 Royaliner. Som forrige. Prøveafslag i Guld. Vægt $\frac{1}{4}$ Dukat. J. 57 a.

*104. 1756. 1 Royalin. Som Nr. 101, men · 1 · | ROYALIN | Klumpmønt. 10 Mm. C¹. (MK). J. 58.

*105. 1756. 1 Royalin. Som forrige. Prøveafslag i Sølv. Fl. (MK).

106. 1756. 1 Royalin. Som forrige. Prøveafslag i Guld. Vægt $\frac{3}{4}$ Dukat. J. 58 a.

107. 1761. 1 Royalin. Som Nr. 104, men 17—61 J. 58*. Efter Mohrs Katalog Nr. 3336.

*108. 1761. 4 Kas. Fs. Kronet Kongeciffer som Nr. 101. Bs. Under en Adelskrone med 7 Dupper 17 D A C 61 | 4 | Perlering. 14 Mm. C¹⁻². (MK). B. 174. T. XIX, 8. J. 59.

*109. 1761. 2 Kas. Fs. Som forrige. Bs. Under en Adelskrone med 7 Dupper 17 D A C 61 | 2 | Linie-ring. 12 Mm. C². Det sidste Tal i Aaret mangler. (MK). J. 60.

110. 1762. 2 Royaliner. Som Nr. 101, men 17 — 62 | (MK).
- *111. 1762. 1 Royalin. Som Nr. 104, men ROYALIN | med H, og derunder 17 — 62 | C¹. (MK).
112. 1763. 1 Royalin. Som Nr. 104, men 17 — 63 | (MK).
- *113. 1763. 4 Kas. Som Nr. 108, men 17 D A C 63 | 4 | Perlering. Fire Exemplarer. C¹, C¹⁻², C² og C³. (Separeres). (MK). B. 175. T. XIX, 18. J. 59.
114. 1764. 2 Royaliner. Som Nr. 101, men 17 — 64 | (MK). B. 159 b. T. XIX, 24.
- *115. 1764. 1 Royalin. Som Nr. 104, men ROYALIN | 17 — 64 | C¹. (MK). B. 159 c. T. XIX, 26.
116. 1765. 2 Royaliner. Som Nr. 101, men 17 — 65 | (MK).
- *117. 1765. 1 Royalin. Som Nr. 104, men 17 — 65 | C¹. (MK).
118. 1766. 2 Royaliner. Som Nr. 101, men ROYALINER | (MK).
- *119. 1766. 1 Royalin. Som Nr. 104, men 17 — 66 | C¹. (MK).

2 og 1 Royalinerne fra dette Aar bleve prægede i Trankebar før Efterretningen om Frederik den Femtes Død naaede dertil. Allerede under denne Konge begynde de senere saa hyppige Bogstavfejl og Forvanskninger af Ordet ROYALIN. Da det vil blive for vidtløftigt at udhæve disse talrige Stempelfejl, skal her kun gjøres opmærksom paa, at Fejlene i den efterfølgende Beskrivelse nøjagtigt svare til de Fejl, der findes paa Mønterne.

Christian VII.

14. Januar 1766—13. Marts 1808.

Under denne Konge begynder Tilbagegangen i det asiatiske Kompagni, som fører til, at det 1777 overdrager alle sine Besiddelser i Indien og Kolonien Trankebar til Regjeringen. Paa Kobbermønterne føres derfor Kompagnimærket D A C indtil 1780, hvorefter der kun findes Værdiangivelse.

Af Kobbermønt præges X (10), 4, 2 og 1 Kasstykker; af Sølv mønt 2 og 1 Royalin. Kobbermønten X Kas har indtil 1777 det kronede dobbelte Kongeciffer og paa Bagsiden D A C under en Adelskrone. Efter 1777 har den det kronede enkelte Kongeciffer og paa Bagsiden Værdiangivelse og Aar. Sølv mønterne have alle den samme Type som under Frederik V, kun med det forandrede Kongeciffer C7. De udmærke sig gjennemgaaende ved raat skaarne Stempler, fulde af Bogstavfejl, og en meget skjødesløs Prægning, idet Blanketten næsten altid er mindre end Stemplet. Det er yderst sjældent at finde et fuldt udpræget Stykke, og da det delte Aarstal ligger Randen nærmest, mangler meget hyppigt et eller flere af Tallene. Der er under Christian VII præget Mønt i Trankebar hvert Aar, med Undtagelse af 1766 og 1798, samt i Perioden 1801—6, da Kolonien holdtes besat af engelske Tropper. Det rige Samkvem med Indien bragte en stor Del af Christian VII's Trankebarmønter til Danmark; dog er det meget muligt, at der endnu vil kunne findes Stykker, som ikke ere optagne i efterfølgende Beskrivelse.

Af Guld mønt præges for første Gang den saakaldte „Pagode“. Naar den er udmøntet vides ikke; men efter dens store Sjældenhed at dømme, synes

den snarest at have været et Forsøg, der ikke vandt videre Udbredelse.

I. Mønter uden Aar.

- *120. Guld Pagode.   Fs. Kronet, enkelt C7 i et glat, ovalt Felt, omgivet af en convex og grynet Flade. Bs. Den indiske Gudinde Lakchmi, omgivet af Slyngesirater, Halvmaaner og korsvis stillede Punkter. 11 Mm. v. 1 Dukat. C². Støbt Exemplar. (MK). J. Nr. 6.

Pagode kaldes enhver indisk Guld mønt med Gudebillede. Christian VII's er præget ganske efter indisk Type. Den convexe Flades Korn eller Gryn betegner Risen, Symbol paa Overflødighed. Lakchmi er Rigdommens Gudinde.

For den engelske Koloni Madras er der under Carl II præget en lignende Pagode, men istedetfor Kongecifferet findes en femoddet Stjerne. For Pondichery blev der, ifølge Zay l. c. S. 279 Nr. 28, fra 1705 præget lignende Pagoder, som istedetfor Kongecifferet have en Halvmaane med et bag denne liggende Punkt. De udmøntedes lige til Revolutionen og svarede i Form og Størrelse til de danske. Guldindholdet var 815,809, Vægten 3,35—3,40 Gr. og deres Værdi vexlede fra 9,54 Francs til 9,34. De gjaldt oprindelig 26 Fanons, men gik senere ned til 24.

Ogsaa forskjellige indiske Fyrster have præget lignende Pagoder. Af disse nærmer Tippu Sahibs sig mest den danske, idet hans Navneciffer ligner et Syvtal i et C. Dog skjælnes denne Pagode let fra den danske ved Mangelen af Kongekrone. Alle disse Pagoder ere nu sjældne.

II. Royaliner og Kas med Aar.

121. 1767. 2 Royaliner. Fs. Kronet C7 | Bs. ∴ 2 ∴ | ROYALINER | Derunder det kronede, ovale Vaaben med 3 Løver og 9 Hjerter (af hvilke i Regelen kun de 3—3 nærmest Randen ere synlige.)

- Vaabenkronen mellem 17—67. Begge Sider med Perlering. 11—12 Mm. (MK). J. 64.
122. 1767. 1 Royalin. Type som forrige, men · 1 · | ROYALIN | 17—67 | Begge Sider med Perlering. 9—10 Mm. (MK). J. 65.
- *123. 1767. 1 Royalin. Som forrige, men med ROYALIN | og bagvendt N. C¹⁻².
124. 1767. 4 Kas. Fs. Kronet c7 | Bs. Under en Adelskrone med 7 runde Dupper 17 D A C 67 | 4 | Begge Sider med Perlering. 14 Mm. (MK). J. 68.
- **125. 1768. 2   Royaliner. Som Nr. 121, men: ROYALINER | bagvendt N To Exemplarer. C¹⁻². (MK).
126. 1768. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17—68 |
- *127. 1768. X Kas. Fs. Kronet, dobbelt c7 | Perlering. Bs. Under en Adelskrone med 7 runde Dupper D A C | X · KAS · | A² 1768 | Perlering. 20 Mm. C². J. 66.
128. 1768. 10 Kas. Som forrige, men 10 KAS | A'et uden Tværstreg. B. 17. XII, 5. J. 66 a. (MK).
- *129. 1768. 4 Kas. Fs. Kronet c7 | Bs. Under en Adelskrone med 7 runde Dupper 17 D A C 68 | 4 | Begge Sider med Perlering. 15 Mm. C¹. B. 18. J. 68. (MK).
- *130. 1768. 2 Kas. Fs. Kronet c7 | Bs. Under en Adelskrone med 5 runde Dupper 17 D A C 68 | 2 | Begge Sider med Liniering. 12 Mm. C². (Sidste Tal mangler). J. 70. (MK).
131. 1768. 1 Kas. Fs. Kronet c7 | Bs. Under en Adelskrone med 5 runde Dupper 17 D A C 68 | 1 | Begge Sider med Perlering. 8 Mm. J. 71. (Ikke i MK).

132. 1769. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 69 og ROVOLIN | (MK).

Fra 1769 kjendes ingen 2 Royaliner.

*133. 1770. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 70 | C¹.
Møntkabinettets Exemplar er fra 1779.

*134. 1770. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 70 | C¹.
(MK). B. 33b. XIII, 3 har ROYALINE.

*135. 1770. X
127,
Begge
Perle-
(MK).

Kas. Som Nr.
men A^o 1770 |
Sider med
ring. C¹⁻².
B. 32.

**136. 1770. 4 Kas. Som Nr. 124. men 17 D A C 70 |
To Exemplarer, C¹ og C². (MK). B. 33a.

*137. 1770. 4 Kas. Som Nr. 124, men 17 D A C 70 |
sidste Syvtal bagvendt. C². (MK). J. 68a.

*138. 1770. 2 Kas. Som Nr. 130, men 17 D A C 70 |
og uden Krone over Kompagnicifferet. C². (MK).

139. 1770. 2 Kas. Som forrige, men med Krone
over Kompagnicifferet. (MK). J. 70.

139a. 1770. 1 Kas. Som Nr. 131, men 17 D A C 70 |
Kjendes kun af et enkelt Exemplar i Justitsraad Beehs
Samling. 1770 er det eneste Aar, hvor der er præget i
alle Værdier.

*140. 1771. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 71
og ROVALINER | ER med større Skrift. C¹. (MK).

141. 1771. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 74 og
ROVALIN | (MK).

142. 1772. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 72
og ROVALINER | N som to Streger. (MK).

*143. 1772. 1 Royalin. Som Nr. 121, men 17 — 72 |
bagvendt 2-Tal. C¹. (Ikke i MK). R³.

144. 1772. X Kas. Som Fig. 135, men A² 1772 |
(Ikke i MK). B. 43. R³.
- *145. 1773. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 73
og ROVALINER | C¹.
146. 1773. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVALINER |
(MK).
147. 1773. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVALINER |
(MK).
148. 1873. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVALINER |
med større Bogstaver. (MK).
- *149. 1773. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 73 og
ROVALIN | C¹. (MK).
- *149a. 1773. 1 Royalin. Som forrige, men ROVALIN |
N bagvendt. C².
- *150. 1774. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 74
og ROVALINER | ER med større Bogstaver. C¹. (MK).
- *151. 1774. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 74 og
ROVALIN | C¹. (MK).
- **152. 1775. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 75
og ROVALINER | ER med større Bogstaver. 2
Exemplarer, C¹ og C².
153. 1775. 2 Royaliner. Som forrige, men med større
og ens Bogstaver af Højde som ER paa forrige.
(MK).
- *154. 1775. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 75 og
ROVALIN | C¹. (MK).
- *155. 1776. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 76
og ROVALINER | ER med større Bogstaver. C¹. (MK).
156. 1776. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 76 | (MK).
- *157. 1776. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 76 og
ROVALIN | C¹. (MK).

158. 1776. 4 Kas. Som Nr. 124, men 17 D A C 76 |
(Ikke i MK).
159. 1777. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 77 |
(Ikke i MK).
Fra 1777 kjendes ingen 1 Royalin, ej heller 2 Kas,
skjøndt disse muligt ere udmøntede.
- *160. 1777. X Kas. Som Fig. 135, men D A C | X K A S |
A² 1777 | C¹⁻². (MK). B. 86. XIII, 9.
- *161. 1777. 4 Kas. Som Nr. 124, men 17 D A C 77 | 4 |
C¹⁻². (MK). B. 87.
162. 1777. 1 Kas. Som Nr. 131, men 17 D A C 77 | I |
163. 1778. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 78 |
(Ikke i MK).
Fra 1778 kjendes ingen 1 Royalin.
- *164. 1779. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men ROVAIIINIR
og 17 — 79 | C¹⁻². (MK).
165. 1779. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVAIIINIR |
L bagvendt og forbundet med I. (MK).
166. 1779. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 79 |
- *167. 1779. 1 Royalin. Som forrige, men ROVAIIIN
N bagvendt.
168. 1780. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 80 |
- *169. 1780. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men ROVAIIIEQ |
C¹. (MK).
170. 1780. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men ROVAIIINER |
L bagvendt. (MK).
171. 1780. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 80 |
(MK). B. 113.
- **172. 1780. 1 Royalin. Som forrige, men ROVAIIIN |
N bagvendt. To Exemplarer, C¹ og C². (MK).
- *173. 1780. 2 Kas. Som Nr. 130, men 17 D A C 80 | 2 |
C¹. (MK). B. 114. XIII, 15.

- *174. 1780. 1 Kas. Som Nr. 131, men 17 D A C 80 | I | C¹. (MK). B. 115. XIII, 16.

Skjøndt det „Dansk-asiatiske Kompagni allerede 1777 havde overdraget sine Besiddelser i Indien til Staten, føre disse 2 og 1 Kas dog endnu Kompagniets Mærke D A C, som fra nu af ombyttes med Værdiangivelsen. De ere tillige de sidste 2 og 1 Kas, som præges under Christian den Syvende.

175. 1781. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 81 |

- *176. 1781. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 81 og ROYALINER | Skjoldet uden Hjerter. C². (MK).

- *177. 1781. 2 Royaliner. Som forrige, men ROYALINER | Skjoldet med Hjerter. C¹⁻². (MK).

- *178. 1781. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 81 og ROYALIN | C¹.

179. 1781. 1 Royalin. Som forrige, men 17 — 81 og ROYALIN | (MK).

Løverne ligne 3 Delfiner; Kronen er blot antydet ved 5 lodrette Streger. Stemplernes Slethed naae her deres Højdepunkt.

180. 1782. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 82 | (Ikke i MK).

Fra 1782 kjendes ingen 2 Royaliner.

- *181. 1782. X Kas. Fs. Kronet, enkelt C7 | Bs. · X · | K A S · | 1782 | Begge Sider med Perle-ring. 20 Mm. C². (Ikke i MK). J. 67.

- *182. 1782. IV Kas. Fs. Kronet C7 | Bs. · IV · | K A S · | 1782 | Begge Sider med Perlering. 14 Mm. C¹⁻². (MK). J. 69.

183. 1782. IV (VI) Kas. Som forrige, men · VI · | K A S · | 1782 |

Anføres her efter Jørgensens Nr. 69 b. Mulig skal Aaret læses 1789 (se dette Aar). De med VI prægede IV Kas Stykker ere alle fremkomne ved Stempelfejl.

- *184. 1783. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 83 og ROYALINER | C¹.

*185. 1783. 2 Royaliner. Som forrige, men ROYALIER | C¹.

*186. 1783. 1 Royalin. Fs. Som Nr. 122, men 17 — 83
og ROVALIN | C². (MK).

*187. 1784. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 84
og ROIALIER | C¹. (MK).

*188. 1784. 2 Royaliner. Som forrige, men 84 med
større Tal end 17, og ROVALIER | C¹. (MK).

189. 1784. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 84 og
ROVALIN | (MK).

190. 1785. 2 Royaliner? Som Nr. 121, men 17 — 85 |
(Ikke i MK).

Anføres hos Jørgensen med * og findes i Lehnsgreve
Bille Brahe-Selbyes Samling. 1 Royaliner fra 1785
kjendes ikke.

*191. 1786. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 86
og ROVALINER | ER større. C¹.

192. 1786. 2 Royaliner. Som forrige, men Vaaben-
skjoldet med grove Punkter (Guirlande?) i Ran-
den. (MK).

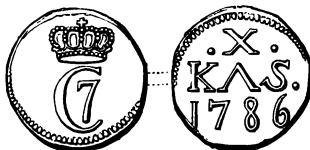
193. 1786. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVALIER |
og under 86 et R | (MK). J. 64 a.

*194. 1786. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 86 og
ROVALIN | C¹.

195. 1786. 1 Royalin. Som forrige, men Vaaben-
skjoldet med grove Punkter (Guirlande?) i Ran-
den. (MK).

196. 1786. 1 Royalin. Som Nr. 122, men under 86
et R | (Ikke i MK). J. 65 a.

*197. 1786. X
Nr. 181,
KAS · |
Sider
ring. C¹.

Kas. Som
men · X · |
1786 | Begge
med Perle-
(MK). J. 67.

*198. 1786. IV Kas. Som Nr. 182, men · IV · |
KAS · | 1786 | C¹. (MK).

199. 1786. IV Kas. Som forrige, men med 17 R 86 |
(MK). J. 69 a.

Betydningen af det paa Nr. 193, 196 og 199 anbragte R kjendes ikke. 1786 fandt der et Guvernørskifte Sted, idet Peter Hermann Abbestée fratraadte. Peter Anker overtog Posten den 24. Mai 1786 og vedblev at være Guvernør lige til 1807, da han afløstes af Gerhard Sievers Bille. At R skulde betyde Rehling afvises derved, at Oberst Johannes von Rehling først blev Guvernør 1. Mai 1838. Muligt eksisterer der ogsaa en X Kas med 17 R 86, men den kjendes ikke.

200. 1787. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 87
og ROVALINER | Punkter ved Skjoldets Rand. (MK).

*201. 1787. 2 Royaliner. Som forrige, men uden
Punkter og med ROVALINE | C¹⁻².

202. 1787. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 87 og
ROVALIN | (MK).

*203. 1787. 4 Kas. Som Nr. 182, men · IV · |
KAS · | 1787 | C². (MK).

204. 1788. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 88
og ROVALINER | L bagvendt og ER med større
Skrift. (MK).

*205. 1788. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVALINE |
med L og I forenede forneden og med store
Bogstaver, hvorved der ikke bliver Plads til det
sidste R. Kronen over Skjoldet muslingeformet.
Aarstallet ligeledes meget større. C¹. (MK).

Det synes som om man i dette Aar har villet forbedre de forrige Aarganges meget slette Stempler ved tydelige Bogstaver. De efterfølgende Stempler ere ogsaa noget bedre, om de end lade meget tilbage at ønske i Nøjagtighed.

*206. 1788. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 88 og
ROVALIN | C¹. (MK).

*207. 1788. X Kas. Som Nr. 181, men · X · |
KAS · | 1788 · | C². (MK).

208. 1788. IV Kas. Som Nr. 182, men Kronen
dannet af Perler, hvoraf 5 indenfor Kronens
Randlinie. Bs. · IV · | KAS · | 1788 | (MK).

*209. 1789. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 89
og ROVALINER | C¹⁻². (MK).

*210. 1789. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 89 og
ROVALIN | C¹. (MK).

*211. 1789. IV (VI) Kas. Som Nr. 182, men · VI · |
KAS | 1789 | C². (Ikke i MK).

Skjøndt af barbarisk Præg sees Aaret dog at være
1789 og ikke 82. Cfr. Nr. 183.

212. 1790. X Kas. Som Nr. 181, men · X · |
KAS · | 1790 | (MK).

Dette er den sidste X Kas under Christian VII.

*213. 1790. IV Kas. Som Nr. 182, men · IV · |
KAS | 1790 | C¹. (MK).

Fra 1790 kjendes ikke 2 og 1 Royaliner.

214. 1791. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 91 og
ROVALIN | (MK).

Fra 1791 kjendes ingen 2 Royaliner.

215. 1792. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 92
og ROVALINER | (MK).

*216. 1792. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 92 og
ROVALIN | C¹⁻². (MK).

*217. 1793. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 93
og ROVALINER | Stort Aarstal. C¹⁻². (Ikke i MK).

218. 1793. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 93 og
ROVALIN | (MK).

Aargangen 1793 er meget sjelden, idet der fra den
kun kjendes ovenstaaende to Stykker.

- *219. 1794. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 94 og ROVALINER | ER med større Bogstaver. Aars-tallet stort. C¹⁻². (MK).
- *220. 1794. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 94 og ROVALIN | N bagvendt. Aarstallet stort. C². (MK).
- *221. 1795. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 95 og ROVALIER | med større Bogstaver end de sædvanlige. Stort Aarstal. C¹⁻². (Ikke i MK).
- **222. 1795. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVALINER | L og N bagvendte og med de sædvanlige smaa Bogstaver. Stort Aarstal. 2 Exemplarer, C² og C² med utydeligt 5. (MK).
- *223. 1795. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 95 og ROVALIII | C¹. (MK).
224. 1796. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 96 og ROVLINER | N bagvendt. ER med større Bogstaver. Stort Aarstal. (MK).
- **225. 1796. 2 Royaliner. Som forrige, men ROVALINER | L bagvendt og forbundet med A. To Expl., C¹ og C². (MK).
- *226. 1796. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 96 og ROVALIN | C². Kun Aaret tydeligt. (MK).
- **227. 1797. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 97 og ROVALINER | med større Bogstaver. To Expl., C¹ og C².
228. 1797. 2 Royaliner. Som forrige, men med ROVALNER | (MK).
229. 1797. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 97 og ROVALIN | (MK).
- *230. 1797. IV Kas. Som Nr. 182, men · IV · KAS | 1797 | C¹.

231. 1797. IV (VI) Kas. Som forrige, men med
· VI · | KAS | 1797 | (Ikke i MK). J. 69 b.

Fra Aaret 1798 kjendes endnu ingen Mønter.

232. 1799 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 17 — 99
og ROVLIER | Med større Bogstaver end de sæd-
vanlige. (MK).

- *233. 1799. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 17 — 99 og
ROVALIN | C¹.

234. 1799. IV Kas. Som Nr. 182, men · IV · |
KAS | 1799 | (MK).

235. 1800. IV Kas. Som Nr. 182, men · IV · | KAS |
1800 | (Mangler i vore Samlinger).

Efter skriftlig Meddelelse fra Hr. Missionair Løwenthal i
Vellore. Han angiver Præget lig med IV Kas'en fra 1790,
som medfulgte tegnet. Det er næppe rimeligt, at han
skulde have overseet det ellers altid vendte Værdital.

- *236. 1800. IV (VI) Kas. Som forrige, men med
Stempelfejlen · VI · | (MK).

Paa mit Exemplar, som er C¹, ligger Værditallet
udenfor Møntens Rand.

- *237. 1807. 2 Royaliner. Som Nr. 121, men 18 — 07
og ROVAIIIR | Kronen over Vaabnet er bleven til
5 Streger. C². (Ikke i MK).

- *238. 1807. 2 Royaliner. Som forrige, men med
ROVAIIIR | C¹. (MK).

- **239. 1807. 1 Royalin. Som Nr. 122, men 18 — 07
og ROVALIN | To Exemplarer, Fl. og C¹. (MK).

240. 1807. IV Kas. Som Nr. 182, men · IV · |
KAS | 1807 | (MK).
-

Frederik VI.

13. Marts 1808—3. December 1839.

Under den langvarige Krig med England fra 1807—14 blev Trankebar besat af Englænderne 1808, og i hele denne Periode standser al dansk Udmøntning. Den gjenoptages først 1815 med Kobber, og 1816 præges i Sølv 2 og 1 Fanoer, af samme Værdi som de tidligere 2 og 1 Royaliner. Da Kursen paa disse Sølvmonter vedblev at være vekslede og usikker, approberede Frederik VI et d. 17. Januar 1821 af Guvernør, Etatsraad Peter Hermandsen udstedt Reglement, ifølge hvilket Møntforholdene i de danske Kolonier i Ostindien aldeles forandredes. Pagoden, de gamle Royaliner samt de nye Fanoer indkaldtes, og i deres Sted skulde der indføres hele, halve og kvart Sølv-Rupéer med Madrasrupéen til Mønster. I Kobber skulde der præges 2 og 1 Annasstykker. Sølvrupéen skulde have 8 dobbelte og 16 enkelte Annas, og 1 Anna skulde regnes lige med 44 af de danske Kasstykker eller 11 4-Kasstykker. Den nye Rupée blev altsaa = 704 Kas (176 Firekas), medens den tidligere regnedes til 640 Kas eller 160 Firekas. Cfr. Krebers Note S. 224.

Skjøndt „Reglementet“ fik kongelig Stadfæstelse, kom det dog ikke til Udførelse, og man opnaaede kun at faa de ældre Sølv- og Guldmonter inddragne, uden at sætte de nye Rupéer i Omløb. Man vedblev med Udmøntningen af Kobberkas (10, $\frac{1}{4}$ og 1 Kas) som Skillemønt og har, efter al Rimelighed, for Sølvmonstens Vedkommende hjulpet sig med de indiske Rupéer, ligesom man paa de vestindiske Øer har benyttet de nordamerikanske Dollars eller de mexikanske Pjastre.

Saavel Sølvfanoerne som 10, 4 og 1 Kas have Perlering paa begge Sider; men den sees i Regelen ikke paa Kobbermønterne, fordi disse, med Undtagelse af 1 Kasstykkerne, næsten altid ere prægede paa Blanketter, der ere mindre end Stemplerne.

Udmøntningen af 2 Kas, der under alle Konger er en sjeldnere Værdi, finder ikke Sted, hverken under Frederik VI eller Christian VIII.

Uagtet disse to Kongers Kobberkas ligge os saa nær i Tiden, ere de nu meget sjeldne i Indien. Hr. Missionair Løwenthal, som under sine mange Rejser i Ostindien flittigt har samlet indiske Mønter, meddeler, at han i det Hele kun har fundet 17 Stkr. Kobberkas, nemlig 4 fra Christian VI, 3 fra Christian VII, 7 fra Frederik VI og 3 fra Christian VIII. De andre Kongers Trankebarmønter havde han aldrig truffet paa.

Fanoer og Kas med Aar.

241. 1815. IV Kas. Fs. Kongecifferet, som Fig. 244, under en simpel Krone med fem Bøjler. Bs. · IV · | KAS | 1815 | Perlering. 14 Mm. (MK). J. 60.

*242. 1816. 2 Fano. Kongecifferet under en perlesmykket Krone med fem Bøjler. Bs. * 2 * | FANO | 1816 | Begge Sider med Perlering. 15 Mm. C¹. (MK). J. 57.

*243. 1816. 1 Fano. Fs. Som forrige. Bs. * I * | FANO | 1816 | Begge Sider med Perlering. 12 Mm. Fl. (MK). J. 58.

*244. 1816. X
guren.
med
Mm. C¹⁻².

Kas. Som Fi-
Begge Sider
Perlering. 18
(MK). J. 59.

- *245. 1816. IV Kas. Fs. Kongecifferet under en perlebesat Krone med fem Bøjler. Bs. · IV · | KAS | 1816 | Perlering. 14 Mm. C². (MK).
- *246. 1817. IV Kas. Fs. Kongecifferet under en Krone, dannet alene af Perler (Hindukrone). Bs. IV | KAS | 1817 | Perlering. 14 Mm. C¹⁻². (Ikke i MK).
247. 1817. IV Kas. Som forrige, men KAS med bagvendt S | (MK). J. 60 a.
- *248. 1818. 2 Fano. Som Nr. 242, men * 2 * | FANO | 1818 | Fl. (MK).
- *249. 1818. 1 Fano. Som forrige, men * I * | FANO | 1818 | Fl. (MK).
- Dette er den sidste Sølv mønt fra Trankebar.
- *250. 1819. 1 Kas. Fs. Kongecifferet under en Krone med fem Bøjler. Bs. · I · | KAS | 1819 | Begge Sider med Perlering. 8 Mm. C¹⁻². (MK). J. 61.
- *251. 1819. 1 Kas. Som forrige. Stempelvariant med Perlekrone, opret S og A uden Tverstreg. C¹. (MK).
252. 1820. X Kas. Som Nr. 244, men 1820 | (Ikke i MK).
- *253. 1820. IV Kas. Fs. Kongecifferet under en høj, fembøjlet Krone uden Perler og med V i Stedet for VI. Bs. · IV · | KAS | 1820 | C¹. (Ikke i MK).
254. 1820. IV Kas. Som forrige, men med en perlebesat, fembøjlet Krone og VI i Kongecifferet. (MK).
255. 1821. IV Kas. Som Nr. 245, men · IV · | KAS | 1821 | A uden Tværstreg. (MK).
- *256. 1822. X Kas. Fs. Kongecifferet under en lav, fembøjlet, perlebesat Krone. Bs. * X * | KAS | 1822 | C¹⁻². (MK).
- *257. 1822. IV Kas. Fs. Kronen høj, fembøjlet, uden Perler. Bs. IV | KAS | 1822 | C¹⁻². (MK).

258. 1822. IV Kas. Fs. Kronen som paa Fig. 260, dannet alene af Perler, hvoraf sex ligge indenfor Kronens Rand. Bs. IV | KAS | 1822 | (MK).

*259. 1823. IV Kas. Fs. Som Nr. 257. Bs. IV | KAS | 1823 | C¹⁻². (MK).

*260. 1824. IV Kas. under en alene af Per-
hvoraf 6 i
Bs. IV | KAS | 1824 | C¹⁻². (MK).

Fs. Kongecifferet Krone, dannet
ler (Hindukrone),
Kronens Indre.

261. 1824. IV (VI) Kas. Som forrige, men med (Stempel fejl) VI | KAS | 1824 | og 9 Perler indenfor Kronens Rand. (MK). J. 60 b.

262. 1824. IV Kas. dommelig puklet Bøjler, af hvilke rager op over
Tallet VI i Kongecifferet større end paa de foregaaende. Bs. IV KAS | 1824 | Perlering. (MK).

Fs. Kronen af en ejendommelig puklet Form, dannet af sex den anden og femte Kronens øvrige Del.

*263. 1825. IV Kas. Som forrige, men med 1825 | C².

264. 1827. IV Kas.

Ifølge skriftlig Meddelelse fra Missionair Løwenthal ejer han en IV Kas fra 1827. Da den ikke findes i vore Samlinger, kan den ikke nærmere beskrives.

*265. 1830. IV Kas. Fs. Kongecifferet under en puklet Krone som Fig. 262. Bs. IV | KAS | 1830 | C¹⁻². (MK).

*266. 1831. IV Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. IV | KAS | 1831 | C¹⁻². (MK).

*267. 1831. IV Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. IV | KAS | 1831 | S bagvendt. C¹⁻². (Ikke i MK).

*268. 1832. IV Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. IV | KAS | 1832 | Fl. (MK).

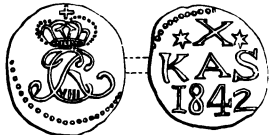
- *269. 1833. IV. Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. IV | KAS |
1833 | C¹. (MK).
- *270. 1834. IV Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. . IV .
KAS | 1834 | (aabent Firtal). C². (MK).
- *271. 1837. IV Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. IV | KAS |
1837 | C¹⁻². (MK).
- *272. 1838. X Kas. Fs. Kongecifferet under en høj.
fembøjlet og perlebesat Krone. Bs. * X *
KAS | 1838 | C¹. (MK).
273. 1838. IV Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. IV | KAS
1838 | (MK).
- *274. 1839. X Kas. Fs. Som Nr. 272. Bs. * X * |
KAS | 1839 | C¹⁻². (MK).
- **275. 1839. IV Kas. Fs. Som Fig. 262. Bs. IV | KAS |
1839 | To Exemplarer, Stempelvarianter, C¹ og
C¹⁻². (MK).

Christian VIII.

3. December 1839—20. Januar 1848.

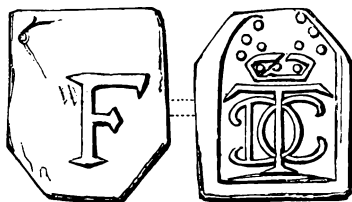
Under denne Konge præges ingen Sølvmonter. Derimod fortsættes Udprægningen af Kobbermonter med X og IV Kasstykker af samme Type som tidligere, kun med forandret Kongeciffer. Kronen vedbliver at være den samme sexbøjlede, puklede Krone, som kom i Brug 1824 (se Fig. 262). X Kas kjendes kun fra Aaret 1842; derimod præges IV Kas fra 1840—1845, da Trankebar solgtes til det engelsk-ostindiske Kompagni. To- og Enkas findes ikke.

Kas med Aar.

- *276. 1840. IV Kas. Fs. Kongeciffer som Fig. 279 under en sexgrenet, puklet Krone. Bs. · IV · | KAS | 1840 | Perlering. 14 Mm. C¹⁻². (MK). J. 21.
- *277. 1841. IV Kas. Fs. Som forrige. Bs. IV | KAS | 1841 | 8 under K og A. C¹. (MK).
- *278. 1841. IV Kas. Som forrige, men 8 under Begyndelsen af A'et. C¹.
- *279. 1842. X
cifferet
bøjlet og
Bs. Kas. Fs. Konge-
under en sex-
puklet Krone.
* X * | KAS |
1842 | Perlering. 18 Mm. C¹. (MK). J. 20.
- *280. 1842. IV Kas. Fs. Som Nr. 276. Bs. IV | KAS | 1842 | C¹. (MK).
- *281. 1843. IV Kas. Fs. Som Nr. 276. Bs. IV | KAS | 1843 | C¹. (MK).
- *282. 1844. IV Kas. Fs. Som Nr. 276. Bs. IV | KAS | 1844 | A'ets Spids under I og V. C¹. (MK).
- *283. 1844. IV Kas. Fs. Som forrige, men uden VIII i Kongecifferet. Bs. Som forrige, men A'ets Spids under V | C¹. (MK).
284. 1844. IV Kas. Som forrige, uden VIII, men A'ets Spids under I og V. (MK).
- *285. 1845. IV Kas. Fs. Som forrige, uden VIII. Bs. IV | KAS | 1845 | A'ets Spids mellem I og V. C¹.

Da Trankebar solgtes 1845, beroer det paa en Fejl-læsning af Aaret 1840, naar der i Fonroberts Katalog Nr. 2890 opføres en IV Kas for 1846. Den er ogsaa betegnet med ?

Uoplyste Mønter fra Trankebar.

- *286. Sexkantet Klipping uden Aar. Fs. Et stort F |
Bs. Som Figuren. ²⁵/₂₁ Mm. Kobberklipping.
G. K. C¹.

287. Fs. Et stort A | Bs. Som forrige. Oval Kobber-
mønt. ²⁹/₂₅ Mm.

Disse to Kobbermønter, som efter Monogrammet synes at maatte henføres til Christian den Femtes Tid, ere beskrevne i Catalogue Legras III. Part. Monnaies étrangères pag. 274, Nr. 480—81. De ere der opførte under Christian den Femte.

287. 1805. To Fano, præget under den engelske Occupation af Trankebar? Fs. T mellem to Vægtskaale; derunder 1805 | Bs. Persisk Skrift. 13 Mm. J. Side 142 Nr. 72.

I Catal. Legras Nr. 488 henføres denne Mønt til Trankebar. Efter Atkins „Coins and Tokens of British Possessions and Colonies 1889“ skal den være præget for Telli-chery. Se Atkins Side 191.

288. 1829. Fs. Under et tvegrenet Ornament C F | 54 | Bs. Fire ulige, vandrette Streger ——— | 1829 | ∴ | omgivne af to, forneden korslagte Palme-grene. Kobber. 11 Mm. J. 62. (MK).

Angives hos Jørgensen at være fra Citadellet Frederiksnagor i Bengalen. Der findes ingen Oplysninger herom i den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Kjøbs-protokol, og Mønten ligner i Præg og Tykkelse slet ikke de andre ostindiske Kobbermønter.

Fantasi-Mønter for Trankebar.

- 289a. Christian V. 5 Fano. 1683. Fs. Kronet C5. Omskrift DA · NOR · VA · GOQ · REX · | Bs. Paa Græsbund en Elefant med Taarn, Fører og Dækken, hvorpaa det danske Vaaben med 3 Løver. I Afsnittet 1683 | 23 Mm. 8,70 Gr. B. 280a.
- 289b. Christian V. 2 Fano. 1683. Som forrige, men kun 3,30 Gr. B. 280b.

Disse to Mønter, der i Fonroberts Katalog Nr. 2807—8 af A. Weyl ere beskrevne som henholdsvis 5 og 2 Fano, have Intet med Trankebar at gjøre. De ere kun to, hidtil ukjendte, Sølvafslag af en firedobbelt dansk Dukat. Se Jørgensen Side 107 Nr. 62—62c.

- 289c. Frederik IV. Projekterede Guldpagoder uden Aar. Fs. Uden Omskrift. Frederik IV's Brystbillede. Bs. *FR*, sammenslynget, under en moderne Kongekrone. Forskjellige i Tykkelse og Vægt til $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$ og $\frac{5}{16}$ Dukat.

Disse smaa Guldklumpmønter bleve fabrikerede af en Guldsmed i Kjøbenhavn, som til Forsiden havde kopieret Frederik den Fjerdes Hoved efter den almindelige lille Medaille, B. T. XXIX, 14. Til Bagsiden havde han kopieret Frederik den Sjettes bekjendte Kongeciffer og passet det saaledes, at VI ved Prægningen ikke kom med. Skjøndt det moderne Kongeciffer strax maatte røbe Bedrageriet, gik disse Guldmonter dog over i O. Devegges Samling som „projekterede Mønter“. Se Devegges Katalog II, Nr. 4160—62. Efter Vægten skulde de vel være halve, kvart og ottendedels Pagoder.

Mønter, prægede i Kjøbenhavn.

I. Sølvmønt.

Til Brug ved Handelen paa Indien og China fik det dansk-ostindiske og senere det dansk-asiatiske Kompagni Tilladelse til at lade præge henholdsvis Specier og Pjastre paa den kgl. Mønt i Kjøbenhavn. Disse Sølvmønter prægedes dog kun for ganske enkelte Aar og blev heller ikke møntede i noget særdeles stort Antal. Da omtrent alle de følgende Sølv- og Guldmonter findes i den kgl. Samling, er Betegnelsen (MK) udeladt.

Dansk-ostindisk Kompagni.

Christian V.

290. 1671. Dobbelt Species. Fs. Omskr. n. fr. v. CHRISTIAN : V · D · G · REX · DAN : NOR : VAN : GOT : | Kongens laurbærkronede Brystbillede til h. i Harnisk med Draperi, men uden Elefanten. Bs. Kronet C5 mellem 16—71 | D O C med en aaben Fyrstekrone. Under Kompagnicifferet med Skrift G. K. ∴ (Krüger). Alt omgivet af to, forneden sammenbundne Palmegrene. 42 Mm. B. 29. T. IV, 13. J. S. 111, Nr. 123.

- *291. 1671. Enkelt Species. Som forrige. 41 Mm. Fl. B. 30. J. 124.
292. 1671. Enkelt Species. Som forrige, men med Randskrift · PIETATE · ET · IUSTITIA · ANNO · MDCLXXI | B. 31. J. 125.
293. 1671. Enkelt Species. Som Nr. 291, men Brystbilledet noget forandret, idet Draperiet gaaer ind over den højre Arm.
- *294. 1672. Enkelt Species. Fs. Omskr. n. fr. v. CHRISTIANUS · V · D · G · REX · DAN · NOR · VAN · GOT · | Kongens laurbærkransede Brystb. t. h., i Harnisk, men ganske forskjelligt fra det forrige. Harnisket har et Løvehoved paa højre Skulder, og Elefanten er kommet til. Bs. Som Nr. 290, men G. K. staaer her under Palmegrenenes Knude, og C5 mellem 16—72 | 41 Mm. Fl. B. 63. T. XLII, 3. J. 124.

Disse Specier prægedes ifølge Jørgensen i Anledning af, at Christian V. havde fornyet Kompagniets Oktroi.

Dansk-asiatisk Kompagni.

Christian VII.

- *295. 1771. Pjaster. Fs. Omskr. n. fr. v. CHRISTIANVS · VII · D · G · DAN · NOR · VAN · GOT · REX (Bladrosen | Under en stor Kongekrone det tredelte danske Vaaben i et paa Siderne indknebet (spansk) Skjold. Bs. Omskr. n. fr. v.: GLORIA · EX · AMORE · PATRIÆ | forneden 1771 mellem to Bladrosetter. Mellem to kronede Søjler, omvundne med Baand, hvorpaa PLVS — VLTRA, Danmarks og Norges runde Vaabenskjolde under en fælles Krone. Under Vaabnene et bølgestribet Hav med tre Øer, hvorpaa ISLAND — GRONLAN | FERÖ |

Løvrand. 37,₅ Mm. 27,₁₀ Gr. Fl. B. Nr. 38a.
Cfr. J. S. 138, Nr. 30.

295a. 1771. Pjaster. Som forrige, men ISLAN | Efter
Kreber Nr. 2928.

296. 1777. Pjaster. Som Nr. 295, men med et
Punkt efter REX, istedetfor Rosetten. Bs. Som
Nr. 295, men 1777 mellem to Rosetter, hver be-
staaende af fem Punkter. 40 Mm. B. 81. T. XIII, 8.

297. 1777. Pjaster. Som forrige, men med ISLAN —
GRÖNLAN | FERÖ | 40 Mm.

Da de spanske Pjastre havde god Cours i China, prægedes disse som et Slags Efterligninger; men da de ikke havde de spanskes Lødighed, vilde Chineserne ikke modtage dem til deres paalydende Værdi, hvorfor de atter inddroges. I Fonroberts Katalog har Weyl, vildledet af Ordet Grønland, henført dem til Nordamerika.

II. Guldmønt.

Fra China og især fra det danske Faktori paa Guineakysten hjembragte de forskjellige Handelskompagniers Skibe en ikke ringe Mængde Guld. Heraf prægedes femdobbelte, firedobbelte, tredobbelte, dobbelte og enkelte Dukater, der vel ikke vare møntede for Kolonierne, men dog knyttes til disse og de forskjellige Handelskompagnier ved Fremstillinger, dels af de befæstede Pladser i hine fjerne Egne, dels ved de forskjellige Kompagniciffere. Da det ikke altid med Sikkerhed lader sig afgjøre, hvilket Kompagni, der har præget dem, opføres de her efter Tidsfølge.

Frederik III.

Fra 1657—1667 prægedes firedobbelte, tredobbelte og dobbelte Dukater, som paa Bagsiden føre et til v. sejlende, tremastet Skib, mellem Ordet *Tandem* (endelig). Baade i „Beskrivelsen“ og i vore ældre Kataloger angives disse Dukater at være slagne af Guld fra Guinea, hvorpaa saa vel Skibet som Ordet *Tandem* skulde tyde. De ere ikke prægede af det østindiske Kompagni; thi dette ophævedes 1634 og gjenoprettedes først 1670. De maa saaledes være prægede af Regeringen, som ophjalp og støttede Handelen paa Guinea, og man har da rimeligvis givet dem Skibet som Mærke, for at kunne kontrollere Tilførselen af det guineiske Guld.

298. 1657. Firedobbelt Dukat. Fs. Omskr. o. fr. h. (Roset) FRIDERICUS : III : D : G : DANLÆ : NORWEGIÆ | Kongens kronede Brystb. til h. Bs. Omskr. n. fr. v. VANDALOR : GOTHORUMQ : REX | tan (Skib) dem | I Afsnittet 16 (Glødehage) 57 | 29 Mm. B. 298 T. V. 14. J. S. 87 Nr. 45.
- *299. 1657. Dobbelt Dukat. Som forrige. B. 299. Fl.
- *300. 1657. Dobbelt Dukat. Som Nr. 298, men Bs. med VANDALOR : GOTHOR : Q : REX | B. 300. C¹⁻².
- *301. 1658. Dobbelt Dukat. Ganske som forrige; men 16 (Glødehage) 58. B. 335. C¹.
302. 1658. Firedobbelt Dukat. Fs. Omskr. o. fr. h. FRID : III : D : G : REX : DAN : NOR : VAN : GOT : | Kongens kronede Brystb. til h., omgivet af en bred Perlering, aaben foroven, saa at Kronen naaer til Møntens Rand. Bs. Omskr. n. fr. v. VANDALOR : GOTHOR : Q : REX | tan (Skib) dem | I Afsnittet 16 (Glødehage) 58 | 29 Mm. B. 334. T. IV. 5. J. 47.

303. 1664. Firedobbelt Dukat. Fs. som forrige. Bs. Omskr. n. fr. v. DOMINVS (Roset) PROVIDEBIT | tan (Skib) dem | I Afsnittet 16 (Trekloverblad) 64 | 29 Mm. B. 555. J. 48. C¹.
- *304. 1664. Dobbelt Dukat. Ganske som forrige. Ikke i Beskrivelsen. J. 50. C¹.
305. 1664. Dobbelt Dukat. Som Nr. 303, men efter PROVIDEBIT | en Roset. B. 556.
306. 1666. Tredobbelt Dukat. Som forrige, med PROVIDEBIT mellem to Rosetter. 29 Mm. B. 656.
307. 1666. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. o. fr. h. FRID · III · D · G · REX · DAN · NOR · VAN · GOTHOR | Kongens kronede Brystb. som Nr. 310. Bs. Omskr. n. fr. v. DOMINVS (Roset) PROVIDEBIT (Roset) tan (Skib) dem | I Afsnittet 16 (Trekloverblad) 66 | 29 Mm. Ej i B. Efter Schubarts Kat. Nr. 1247. J. 51.
308. 1667. Tredobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRID · III · D · G · DAN · NOR · VAN · GOT · REX · | Kongens laurbærkr. Hoved til h. uden Perlering. Bs. Som forrige, men 16 (Trekloverblad) 67 | 29 Mm. B. 724. T. XIV, 3. J. 52.
309. 1667. Dobbelt Dukat. Som forrige, men med noget forandret Stempel. B. 725. J. 53.
310. 1667. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. til højre · FRID · III · D · G · REX · DAN · NOR · VAN · GOTHOR · | Kongens kronede Brystb. i en tyk, foroven aaben Bladring. Bs. Som Nr. 307. 29 Mm. B. 726. T. XIV, 4. J. 51.

Christian V.

- *311. 1682. Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. CHRISTIAN —
· V · D · G · REX · DAN | Kongens Brystb. til h.
med Allongeparyk, Harnisk og Elefanten i Baand.
Bs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICH'S : BE — RG : I :
GVINEA * | Plan af Fortet. Mellem dets to
nederste Bastioner *Anno 1682* * | · G : S · | (Grego-
rius Sesemann i Kjøbenhavn) 23 Mm. C¹. B. 260.
T. XVIII, 4. J. 70.

Fortet Friderichsberg blev anlagt 1659, 1682 blev det erobret af Englænderne, hvorpaa Fortet Christiansborg blev anlagt. Efter Jørgensen cfr. Noten til Nr. 70. Mærkeligt er det, at Kongen paa denne Dukat kun fører Titelen Rex Dan.

312. 1688. Firedobbelt Dukat. Fs. Omskr. fr. o. til h.
CHRISTIANVS V · D · G · DAN · NOR · VAN ·
GOT · REX · | Kongens Brystb. til h. med laur-
bærkranset Stormhat, hvorpaa fem Fjer, Harnisk
med Løvehoved paa højre Skulder, Feltbind og
Elefanten i Baand. Bs. Omskr. fr. o. til h.
CHRISTIANSBVRG IN GVINEA A : 1688 · | Grenorna-
ment | Indenfor en Cirkelbue Prospekt af Fortet
med et mindre Skib til h. Paa Fortets firkan-
tede Taarn et stort Kongeflag med kronet C5 i
det øverste Felt, nærmest Stangen. Under Flaget,
staaende nede paa Bastionen, 1 Soldat. Til v. for
Flaget sammenflydende Skyer, hvorunder Røg af
to Kanoner. Et Stempelspring tværs over Vandet,
Fortets nederste Bastion og Skibet. Randskrift
PIETATE · ET · IUSTITIA · Ranker. 23 Mm. B. 369a.

313. 1688. Dobbelt Dukat. Ganske som forrige, med
samme Randskrift og Stempelspring. Ej i B.

Denne Dobbeltdukat, som ikke findes i MK., findes heller ikke opført i noget af vore danske Kataloger. Se Fonrobert Nr. 6100. T. XXXVII. og J. 72.

314. 1688. Enkelt Dukat. Ganske som 312, men uden Randskrift. Samme Stempelspring. B. 369b.

Det synes, at Stemplet til disse tre Dukater hurtigt er sprængt, hvorpaa man har skaaret det efterfølgende til Nr. 315. Med dette prægedes kun dobbelt og enkelt Dukat. Nr. 312—14 har Liniering; 315—16 Perlering.

*315. 1688. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. som forrige, men med et Punkt efter CHRISTIANVS | Brystb. som forrige, men med Draperi istedetfor Harnisk. Bs. Som forrige, men uden Skib og med 2 Soldater, en for hver Ende af Fortet. Ingen Randskrift. 23 Mm. C¹. B. 370a. T. XXV, 9. J. 74.

316. 1688. Enkelt Dukat. Ganske som forrige. 23 Mm. B. 370b. J. 75.

*317. 1699. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. CHRIST · V · D · G · — DAN · N · V · G · REX · | Kongens Brystb. til h. med Allongeparyk, Draperi og Elefant. Bs. Foroven — CHRISTIANS = BORG · | Til v. Prospekt af Fortet med Splitflag. Til h. en stor Tremaster, paa hvis Agterspejl D W C (Dansk vestindisk Compagni). I Afsnittet 1699. 22 Mm. Nitid. B. 664. T. XLI, 4. J. 76.

*318. 1699. Enkelt Dukat. Ganske som forrige. 21 Mm. Fl. B. 665. J. 77.

319. 1699. Enkelt Dukat. Som forrige, men lidt mindre. 20 Mm. B. 666. J. 78.

Frederik IV.

*320. 1701. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRID · IIII · D · G · — DAN · NO · V · G · REX · | Kongens Brystb. til h. med Allongeparyk og i Harnisk, med Draperi og Elefanten. Under Armafsnittet (lille) 1701 | Bs. Foroven — CHRI.

STIANS = BORG · | Indenfor en Cirkellinie Fortet med Splitflag og Vand i Forgrunden. I Afsnittet IN · GUINEA · | 25 Mm. C¹. B. 31. T. V. 13.

321. 1701. Enkelt Dukat. Fs. Som forrige, men FRID · IIII · D · G · — DAN · N · V · G · REX · | Kongens Brystbillede med Elefanten foran paa Brystet. Under Armafsnittet (lille) 1701 | Bs. Som 317, men i Afsnittet IN GUI · | 21 Mm. B. 32. T. V. 14. J. 29.

322. 1704. Femdobbel Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICVS · IIII · D · G · — REX · DAN · NOR · VAN · GOT · | Kongens Brystb. til h. med Allongeparyk, Harnisk og Elefanten. Bs. Foroven — CONANDO INVENIMUS | En Tremaster med D W C paa Agterspejlet sejlene frem over Havet mod en til h. opgaaende Sol. I Afsnittet CHRISTIANSBORG | 1704 · | 31 Mm. B. 67. T. IX, 2. J. 27.

Præget til Erindring om de Udrustninger, som det dansk-vestindiske Kompagni gjorde for at besejle Guinea.

*323. 1704. Dobbelt Dukat. Fs. Som Nr. 320, men med REX · DAN · NO · V · GOT · | og 1704 under Armafsnittet. Bs. Ganske som Nr. 320. 25 Mm. C¹. B. 68. J. 30.

324. 1704. Enkelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRID · IIII · D · G · — DAN · N · V · G · REX · | Kongens Brystb. til h. med Elefanten foran paa Brystet. Bs. Ganske som Nr. 320, men i Afsnittet IN · GUINEA | 1704 | 21 Mm. B. 70. J. 32.

325. 1708. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. fr. v. FRID · IIII · D · G · — DAN · NO · V · G · REX · | Kongens Brystb. t. h. i Harnisk, med Allongeparyk og Elefanten. Bs. Foroven — METIENDO MA · (Gloriestraaler) RIA · AVGEMVR | En Tremaster sejlene

over Havet. I Afsnittet SOC · IND · OCC · |
· 17 (Hjerte) 08 · | 25 Mm. B. 113. T. XIII, 1.
J. 28.

Præget i Anledning af det vestindiske Kompagnis
Forening med det guineiske.

*326. 1708. Enkelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v.
FRID · III · D · G · — DAN · NO · V · G · REX · |
Kongens Brystb. til h. med Allongeparyk og
Elefanten midt paa Brystet. Bs. Omskr. n. fr. v.
CHRISTIANSBORG · I · GUINEA · | Indenfor en
Cirkellinie Prospekt af Fortet med hejset Flag.
Jordparti i Forgrunden. I Afsnittet 17 (Hjerte) 08 |
21 Mm. C¹. B. 116a. T. V. 22. J. 33.

*327. 1725. Enkelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v.
FRID · III · D · G : — REX · DAN · NOR · V · G · |
Kongens Brystb. i Harnisk og med Allonge-
paryk. Elefanten under Brystb. Bs. Som
forrige, men i Afsnittet · 17 (Hjerte) 25 · |
21 Mm. Fl. B. 312. J. 33.

328. Uden Aar. Enkelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v.
FRID · III · D · G · — REX · DAN · N · V · G · |
Kongens Brystb. som Nr. 326. Bs. Fortet som
Nr. 326. Foroven — CHRISTIANSBORG · | I
Afsnittet IN · GUINEA · | 21 Mm. B. 353. J. 31.

Christian VI.

*329. 1730. Enkelt Dukat. Fs. Kongens kronede,
dobbelte Navneciffer, hvorom ø. fr. h. ned efter
D · G · REX · DAN · — NOR · VAN · GO · | Bs.
Omskr. n. fr. v. CHRISTIANSBORG · I · GUINEA · |
Indenfor en Cirkellinie Fortet med hejset Flag.
I Afsnittet · D · XII · OCTO · | · 17 (Hjerte) 30 · |
21 Mm. C¹. B. 1. T. XIII, 1. J. 2.

Præget i Anledning af Kongens Thronbestigelse.
Fortet har paa denne Dukat sex runde Taarnbygninger
til højre og Jordparti i Forgrunden.

- *330. 1738. Enkelt Dukat. Fs. Kongens kronede, dobbelte Navneciffer, hvorom n. fr. v. D · G · REX · DAN · — NORV · VAN · G · | Bs. Omskr. som forrige. Fortet i ny Form, med hejset Flag. I Afsnittet 17 (Hjerte) 38 · | 21 Mm. Nitid. B. 52.
- *331. 1740. Enkelt Dukat. Som forrige, men i Afsnittet under Fortet 17 (Hjerte) 40 · | 21 Mm. C¹. B. 57. J. 3.

Frederik V.

I. Af Guld fra China.

- *332. 1746. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICVS · V · D · — G · REX · DAN · NOR · V · G · | Kongens Brystb. til h. med Laurbærkrands; derunder A (Arbien). Bs. Foroven — REGALIBVS — AVSPICIIS | Derunder en antik Galaj med Rostrum til h. og med Neptuns Trefork som Mast. Paa Treforken hænger et firkantet Banner med KODAC i Skrifttræk. I Afsnittet EX AVRO SINICO | 1746 | 21 Mm. C¹⁻². Ej i B. J. 19.
- *333. 1746. Enkelt Dukat. Som forrige. C¹. B. 3. XVI, 3. J. 20.

KODAC betyder „Kongeligt oktroierede asiatiske Compagni“. Dette drev ogsaa Handel paa China, hvor Guldet den Gang var i meget lav Pris. Af dette tiltskede Guld ere Dukaterne Nr. 332—35 prægede.

334. 1746. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICVS · V · D · — G · REX · DAN · NOR · V · G · | Kongens Brystb. til h. med Draperi og Paryk. Bs. Foroven — REGALIBVS — AVSPICIIS · | Det kronede, tredelte Rigsvaaben, mellem til v. en Globus og Søgræs; til h. Neptuns Trefork, et Flag, hvori DAC | og en paa Mønter liggende Merkurstav. I Afsnittet EX AVRO SINICO | 1746 · | 21 Mm. Kabelrand. Ej i B. J. 12.

335. 1746, Enkelt Dukat. Som forrige. 21 Mm. B. 2.
 336. 1746. Enkelt Dukat. Som Nr. 334, men Kongens Hoved med Laurbærkrands. Under Halsen A (Arbien). 22 Mm. B. 1. T. XVI. 1. J. 11.

Nr. 334—36 ere prægede af det dansk-asiatiske Kompagni, hvis Skibe ligeledes hjembragte Guld fra China.

II. Af Guld fra Guinea.

237. 1746. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICVS V · D · — G · REX · DAN · NOR · V · G · | Kongens Hoved til h. med Laurbærkrands. Under Halsen A (Arbien). Bs. Foroven — FRA CHRISTIANSBORG | Til venstre Fortet i ny Fremstilling med Splitflaget til v. Til h. et hjemvendende Skib, paa hvis Agterspejl Kompagniflaget med WC i det øverste Hjørne. I Afsnittet · 1746 · | 21 Mm. Ej i B. J. 21.
- *338. 1746. Enkelt Dukat. Ganske som forrige. C¹. B. 4. T. XVI, 4. J. 22.
339. 1747. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICVS · V · D · G · REX · DAN · NOR · V · G · | Kongen staaende til h. i Kroningsdragt med Scepter og Rigsæble. I Afsnittet · 1747 · | Bs. Foroven — · CHRISTIANSBORG I GUINEA · | Ny Fremstilling af Fortet med Flaget til v. I Baggrunden til v. Bjerger. 21 Mm. B. 12. T. XVI, 7.
- *340. 1747. Enkelt Dukat. Ganske som forrige. Fl. B. 13. J. 18.
241. 1749. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. fr. v. FRID · V · D · G · DAN · NOR · V · G · REX · | Kongen til Hest i romersk Kejserdragt. Kommandostaven under R i NOR | I Afsnittet · 1749 · | Bs. Foroven — PRUDENTIA ET CONSTANTIA · | Det kronede, tredelte Hovedvaaben mellem Søgræs og

Globus til v., og Trefork, Flag med D W C og en paa Mønter liggende Merkurstav til h. I Afsnittet · v · H · | (von Haven). 21 Mm. Ej i B.

*342. 1749. Enkelt Dukat. Ganske som forrige. C¹. B. 35. T. XVII, 4. J. 6.

343. 1753. Dobbelt Dukat. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICVS · V · D G · REX · DAN · NOR · V · G · | Kongens Hoved til h. Bs. Omskr. n. fr. v. DUCE PRUDENTIA, CONSTANTIA COMITE · | Et tremastet Skib (som paa de vestindiske Mønter) sejlene til v. I Afsnittet · 1753 · | · v · H · | 21 Mm. Ej i B. J. 23.

*344. 1753. Enkelt Dukat. Ganske som forrige. C¹. Ej i B. J. 24.

*345. 1754. Enkelt Dukat. Som Nr. 343, men i Afsnittet · 1754 · | · v · H · | 21 Mm. C¹. B. 59. T. XVII, 11. J. 24.

346. 1756. Enkelt Dukat. Som Nr. 343, men · 1756 · | · v · H · | 21 Mm. B. 66. J. 24.

Medailler og Skuemønter.

Frederik III.

347. Uden Aar. Fs. Omskr. Fridericus III DG Daniæ Norw : Vandalorum Gothorumq, Rex | Kongens Brystb. med Laurbærkrands. Under det: blum | Bs. En over Havet sejlene Tremaster, paa hvis Spejl (med Fraktur) TAN | DEM | B. 878. T. XXII, 2. Guld v. 27¹/₂ Dukat.

Præget af Guld fra Guinea og slaget i Anledning af de Privilegier, som Kongen skjænkede Handelen paa Guinea. Medaillen er indfattet i en emaillet Laurbærkrands med Øsken, og rimeligvis skjænket Kongen af de paa Guinea Handlende.

Frederik IV.

348. 1708. Fs. Omskr. FRIDERICVS · III · — D · G · REX · DAN · NOR · V · G · | Kongens Brystb. i Harnisk, med Draperi og Elefanten til h. Bs. Foroven — HIS · IVNGIMVR · AMBAE · | til v. S : THOM : (St. Thomas), til h. GUI | NEA | derimellem en paa Havet sejlene Tremaster, paa hvis Agterspejl D W C | (Dansk vestindisk Compagni.) I Afsnittet SOC · IND · OCCID · | INSTAUR · | 17 (Hjerte) 08 · | 29 Mm. Vægt i Guld 12¹/₂ Dukat. I Sølv 36 Gr. Rar. B. 112 a—b.T. XIII, 3.

Præget i Anledning af det dansk vestindiske Kompagnies Forening med det guineiske. Se Nr. 325.

Frederik V.

- *349. 1749. 28. Oktober. Af Arbien. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERIC · V · D · G · REX · DAN · NORV · VAN · GOTH · | Kongens Brystb. til h. i Harnisk med Draperi og Elefanten. Under det ARBIEN · F · | Bs. Det kronede oldenborgske Vaaben, rundt og i Solglorie, stillet over det med en Fyrstekrone smykkede Kompagniciffer D A C | Under dette Merkurstav, Fasces og Overflødhedshorn. I Afsnittet FELICIT : IMPERII CCC | ANN : STIRP : OLDENB : | D. 28. OCT. 1749. | A | Begge Sider med Straalerand. 42 Mm. Vægt 31 Gr. C³. B. 32 a. T. VIII, 1.

- *350. 1749. 28. Oktober. Af Arbien. Fs. Som forrige. Bs. PRO | AETERNITATE | IMPERII STIRPIS OLDENB · | VOTA SOCIETATIS DANOR · ASIAT | A CHRISTIANI I · | A NEPOTE | CHRISTIANO IV | FVNDATAE | A CHRISTIANO VI · | AMPLIFICATAE | SVB AVSPICIIS | FREDERICI V · | FLORENTISSIMAE |

SOL : ET SVSC : | D. XXVIII OCTOBR : | MDCCXLIX · |
Firbladet Roset | 42 Mm. Vægt 31 Gr. Fl.
B. 1. T. VII, 2.

351. 1749. 28. Oktober. Af Arbien. Fs. Det oldenborgske kronede Vaaben i Solglorie etc. som Bs. til Nr. 349. Bs. Som forrige. Ej i B.

Nr. 349—51 ere prægede med Species-Stempler, da det var Kompagniets Plan at lade dem udgaa som Specier, hvilket dog ikke blev sat i Værk.

352. 1749. 28. Oktober. Af G. W. Wahl. Omskr. n. fr. v. FRIDERICVS V | D · G · DAN · NORV · V · G · REX · | Kongens laurbærkransede Brystb. til h. med Draperi og Elefanten. Under det g. w. WAHL. | Bs. En straalende Sol, hvori kronet *D W C* | , beskinner et Segment af Jordkloden i Skyer. Paa Kloden sees tre Øer. hvorpaa til v. S · IEAN · | til h. S · THOM · | og mellem disse (nederst) S · CROIX · | I Afsnittet D · XXIIIX · OCT · | MDCCIL · | 40 Mm. Vægt 35 Gr. B. 34 c. T. VII, Nr. 1.

- *353. 1760. 18. Oktober. Af Arbien og D. J. Adzer. Fs. Omskr. n. fr. v. FRIDERICUS V · D · G · REX DAN · NORV · VAND · GOTH · | Kongens Brystb. til h. i Harnisk og med Elefanten. Under det ARBIEN | Bs. DANORUM | FELICITATIS | MONUMENTUM | PRIM · LAP · POS · | XVIII · OCTOB · | MDCCCLX · | i en, med en Sløjfe bundet Laurbærkrans. Under Sløjfen D. I. A. | 56 Mm. Vægt i Sølv 88 Gr. Fl. B. 91 a—b. T. XXI, 1.

Greve A. G. Moltke. Præses for det Dansk-asiatiske Kompagni, nedlagde denne Medaille (i Guld, Sølv og Kobber) i Grundstenen til det Fundament, som skulde bære den af Kompagniet bekostede Rytterstatue paa Frederikspladsen, nu Amalienborg Plads.

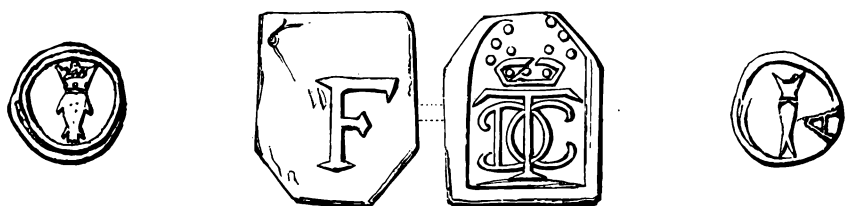
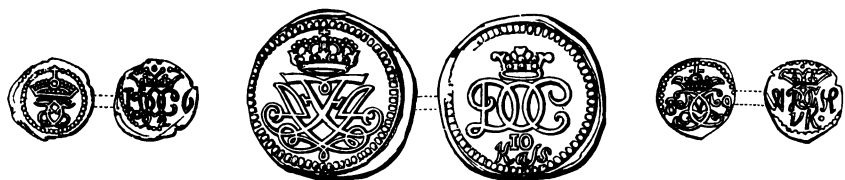
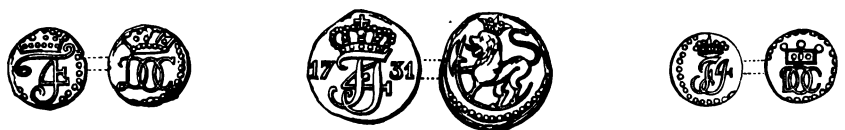
354. 1768. Af J. H. Wolff. Fs. Foroven — STATORI — SUO | Kongens Rytterstatue (paa Amalienborg Plads) til h. Under Fodlisten til v. I. H. WOLFF. | I Afsnittet OB | INNUM · BENEF · P · SOC · | COMM · | ASIATICA MDCCLXVIII · | Bs. DIVO | FRIDERICO QVINTO | POPULI SUI | PATRI | GENERIS HUMANI | AMICO | i en lukket Laurbærkrans, under hvis Sløjfe w. | 73 Mm. Vægt i Sølv 175 Gr. B. Frederik V. 178a—b. T. XXI 2.
355. 1768. Af D. J. Adzer. Fs. Kongens Rytterstatue (paa Amalienborg Plads), men vendt til v. Indskrift som paa forrige, men under den sidste Linie i Afsnittet D. I. ADZER. FEC. | Bs. Som forrige, men under Sløjfen D. I. A. | 52 Mm. Vægt i Sølv 85 Gr. B. Frederik V. 179a—b. T. XXI, 3.

Den 3. April 1754 besluttede det dansk-asiatiske Kompagni at rejse Frederik V en Rytterstatue paa Frederikspladsen ved Amalienborg. Den blev modelleret af en indkaldt fransk Billedhugger J. F. J. Saty og støbt af hans Medhjælper P. le Gor d. 2. Marts 1768 i Gjet-
huset paa Kongens Nytorv. Den 15. August s. A. blev den paa Slidsker slæbt ud til Pladsen foran Frederikskirken og Dagen efter fastgjort paa sit Fodstykke. Den blev dog først afleveret fuldt færdig og afsløret d. 1. August 1771. Denne Statue kostede Kompagniet saa utrolige Summer, at den, efter rimelige Priser, lige saa godt kunde have været støbt i Sølv.

356. 1774. 14. April. Fs. Foroven — DET DANSKE ASIATISKE COMPAGNIE | En tyk, lukket Egekrans, forneden bundet med en Sløjfe med to lange Baandender. Under en Afsnitsliste GENERAL FORSAMLINGEN | DEN XIV · APRIL | MDCCLXXIV · | Bs. Under to korslagte og med en Baandsløjfe forbundne smaa Overflødhedshorn UDMÆRKET FLIID OG IVER | PAASKIØNNET | HERVED BLIVER

Ornament | 60 Mm. Vægt i Sølv 103 Gr. R³.
B. 50 a. T.VII, 1.

357. 1774. 14. April. Som forrige, men mindre. Bagsiden uden Overflødighedshorn og Ornament. 46 Mm. Vægt 60 Gr. Rar. B. 50 b. T. VII, 2.
-

Oversigtstavle II.

